

Koristna izmenjava delovnih izkušenj

V ponedeljek so se v Kopru sestali predstavniki občinskih odborov SZDL puljskega in koprškega okraja ter v sproščenem razgovoru izmenjali izkušnje o izvajanju smernic V. kongresa SZDLJ, predvsem glede metode dela občinskih odborov Socialistične zveze in krajevnih organizacij, sekcij ter komisij. Obravnavali so tudi razvoj stanovanjskih skupnosti, ki v nekaterih občinah puljskega okraja dobivajo od skupnosti znatno materialno pomoč, tako da že lahko po-

stopoma prevzemajo nase vrsto nalog, ki so bile doslej v pristojnosti komun. Plodnemu razgovoru, ki ga je vodil predsednik okrajnega odbora SZDL v Kopru Gustav Guzej, so razen predsednikov občinskih odborov Socialistične zveze prisostvovali tudi član glavnega odbora SZDL Hrvaške Branko Dumanović ter predsednik in sekretar OO SZDL Pulja Vinko Jurcan in Mirko Perković.

Izmenjava mnenj je pokazala potrebo po še bolj povečani po-

litični aktivnosti vseh članov Socialistične zveze. To pa bo možno doseči le s širjenjem dejavnosti sekcij in komisij, s hitrejšim dohajanjem tempa družbenega razvoja na področju gospodarstva, prosvete, zdravstva in stanovanjskih skupnosti v skladu z doslednim izvajanjem smernic V. kongresa SZDLJ. Poseben poudarek so udeleženci dali sistematičnemu sestavljanju delovnih programov in organizacijski ter materialni utrditvi stanovanjskih skupnosti, ki še marsikje niso našle prave vsebine dela.

Po razgovoru so gosti obiskali farmo bobrov, Socerb in tovarno Tomos ter sklenili, da se bodo v prihodnje večkrat sestali, saj takšni stiki z izmenjavo izkušenj in mišljenj o raznih problemih nudijo vrsto koristnih spodbud za reševanje skupnih problemov.

Z OBČNEGA ZBORA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V IZOLI

Tribuna konstruktivne kritike

Odločna pot, ki jo ubira večina podjetij industrijske Izole v smeri uvajanja sprememb novega gospodarskega sistema, se je močno odrazila tudi na občnem zboru Občinskega sindikalnega sveta. To je hkrati najboljši dokaz o poglobljenem delu sindikalnih podružnic, ki so s svojimi 4 tisoč člani močna družbeno-politična sila.

Iz poročila predsednika Tihomila Javorška kaže predvsem povzeti ugotovitev, da se zlasti v večjih podjetjih, kot so Mehano-tehnika, Delamaris in Gradbenik, kaže čedalje močnejša težnja po širokem prenosu kompetenc na ekonomske enote, katerih člani se živo zanimajo za organizacijo dela, izboljšanje tehnološkega procesa na vseh delovnih mestih in s tem neposredno za dvig produktivnosti.

ZABELEŽENO V POSTOJNI OBLJUBE IN DEJANJA

Prav v dneh, ko je vse kazalo, da bo ena od številnih pomembnejših akcij sindikatov v Postojni dosegla svoj vrhunec, se je nepričakovano zataknilo.

In to pri dinarju.

Zgodba je dolga točno leto dni. Na lanskem občnem zboru Občinskega sindikalnega sveta so z očitnim navdušenjem soglasno pritrili zamisli o formiranju Počitniške skupnosti. Ta naj bi se oskrbela s primernim počitniškim domom nekje na morju in v bodoče skrbela za prijeten, cenen in organiziran letni oddih delavcev.

ObSS Postojna je kmalu zatem napotil v razna letovišča posebno komisijo, da bi izbrala primeren kraj. Ta se je najprej ogleda za Krk, a je kmalu nato prišla la ugodnejša ponudba iz Vrsarja v Istri, koder so nudili prijeten dom s 70 ležišči za kakšnih štiriinajst milijonov in pol.

Ponudba je bila očitno tako ugodna, da so Postojnčani brez nepotrebnih in predolghih razprav sklenili pogodbo o nakupu doma. V Vrsarju bi bilo treba odplačati v obrokih v treh letih.

Sindikati so sedaj sprožili v delovnih kolektivih postojnske občine akcijo za združitve sredstev. Posameznim organom samoupravljanja bi bilo treba odrediti po par sto tisočakov, razumljivo, v zavesti in dobri veri, da bodo vložen v objekt, ki bo dolgo služil v zadovoljstvo stotih in stotih delavcev in uslužbencev, ki si tako ali tako še ne morejo privoščiti visokih cen v letovskih penzionih.

Toda odziva ni bilo. Podjetja so drugo za drugo odklonila svoj prispevek, pogodbe o nakupu doma je bilo treba odpovedati.

Akcija je s tem propadla, v beležkah z občnih zborov sindikalnih podružnic pa je ostalo zapisanih mnogo lepih besed, ki pričajo, da smo v obljubah še vedno bolj zgovorni kot tedaj, ko je treba odpreti denarnice.

Tokrat bi jih kolektivni odprli v prid svojih zaposlenih...

(ma)

Zal so tudi v Izoli, kot skoraj povsod drugod, zaostala za temi prizadevanji manjša podjetja, kjer menijo, da bodo z že izdelanim sistemom in merili velikih podjetij najbolj enostavno rešili vsa vprašanja, ki so povezana z decentralizacijo, formiranjem ekonomskih enot, delitvijo dohodka in podobno. Seveda je tako stališče povsem zgrešeno in delegati so grajali tudi mlačno delo nekaterih sindikalnih podružnic manjših podjetij, kjer ima sindikat čestokrat svoje edino zastopstvo v enem ali dveh vodilnih članih.

Ob zaključku razprave, v kateri so sodelovali tudi gostje — tajnik OSS Koper Franc Nemec, sekretar Občinskega komiteja ZK Jože Buh in predsednik Občinskega odbora SZDL Jože Cesar, je med drugim bilo govora tudi o škodljivosti zapostavljanja investicij v negospodarske panoge, kar je nekatere probleme s področja šolstva, zdravstva, komunale in podobno še bolj zaostilo.

V PORTOROŽU V NEDELJO, 4. JUNIJA, MEDNARODNE AVTOMOBILSKE DIRKE

Srečanje najboljših vozačev sveta

Portoroška dirka, ki je druga najpomembnejša avto-moto prireditve v Jugoslaviji in postaja vse bolj popularna turistično-športna manifestacija slovenskega obalnega področja, bo imela letos še prav posebno privlačnost. V nedeljo, 4. junija, bodo namreč po portoroški tekmovalni stezi že petič zdrveli najboljši domači in tuji prvaki motociklističnega in avtomobilskega športa.

Pod pokroviteljstvom podpredsednika Izvršnega sveta LS LRS Vktorja Avblja in številnih dru-

gih uglednih političnih in družbenih funkcionarjev ter predstavnikov oblasti ter gospodarskih organizacij bo Avto-moto društvo Koper s to elitno športno manifestacijo v veliki meri pripomoglo k nadaljnjemu širjenju avto-moto športa v naši državi. A razen tega bo portoroška dirka zaradi mednarodne udeležbe dobila še bolj častno mesto med podobnimi dirkami v svetu.

Na startu bodo razen Jugoslovancev tudi znani tekmovalci iz Velike Britanije, Irske, Francije,

Zahodne Nemčije, Švice, Belgije, Nizozemske, Danske, Finske, Avstrije, Italije, Nove Zelandije, Južne Afrike in Avstralije. Med njimi bodo tudi državni in svetovni prvaki, kar obeta mnogo preseženj in trde borbe za prva mesta v posameznih kategorijah.

Za »Nagrado Primorske« pa se bodo potegovali tekmovalci kategorij solo motociklov v naslednjih razredih: do 50 ccm, do 125 ccm, do 175 ccm, do 250 ccm, do 350 ccm in do 500 ccm, nato v kategorijah motociklov s prikolicami v razredu do 500 ccm in v kategoriji avtomobilov znamke Jaguar.

V razredu solo motociklov do 50 ccm bo nedvomno predstavljala največjo atrakcijo najnovejši svetovni prvak v tej kategoriji Mirko Zelnik s Tomosovim Colibrijem Specialom. Z njim bodo tekmovali razen Jugoslovancev še Avstriji, Zahodni Nemci in Italijani, ki so prejšnja leta pomenili za Tomos resne nasprotnike.

Iz seznama tekmovalcev lahko omenimo v kategoriji do 125 ccm državnega prvaka Francije Jeana Touzalina, avstrijskega državnega prvaka Alfreda Magnusa in Jugoslovana Borisa Oblaka. V kategoriji do 175 ccm bo trda borba med italijanskim državnim prvakom Walterjem Tassinavijem, holandskim državnim prvakom Van Laenherjem, našim državnim prvakom Francem Vol-

(Nadaljevanje na 2. strani)

NAŠEMU LJUBLJENEMU PREDSEDNIKU REPUBLIKE TOVARIŠU TITU ZA 69. ROJSTNI DAN PRISRČNE ČESTITKE IN ISKRENE ŽELJE NAS VSEH ZA ŠE DOLGO ŽIVLJENJE V PLODNEM DELU ZA DOBROBIT JUGOSLOVANSKIH NARODOV IN VSEGA ČLOVEŠTVA!

VSE POMEMBNEJŠA NALOGA IN VLOGA SINDIKATOV PRI UVELJAVLJANJU NOVEGA SISTEMA V GOSPODARSTVU

Po začetnih razpravah sedaj na trdo delo

Meda ni pretirana trditev, da je pred nami najbolj revolucionarno obdobje našega družbenega razvoja, ki ga manifestira nadaljnja decentralizacija delavskega samoupravljanja z vrsto pozitivnih elementov prenosa kompetenc navzdol z uvajanjem ekonomskih enot, najmanjših celic našega gospodarstva, z delitvijo dohodka itd. Prav tako lahko trdimo, da je prvo obdobje — obdobje načelnih razprav — za nami in da je dozor čas, ko lahko kolektivni začnejo z dolednejšim in konkretnim delom v ustvarjanju pogojev za nove odnose znotraj podjetij.

Praksa je pokazala, da so bili neposredni proizvajalci doslej v boju za te nove odnose dokaj osamljeni ter čestokrat niso bili deležni prave pomoči niti s strani upravnih organov naših komun, da ne govorimo pose-

bej o zborih proizvajalcev, ki so storiili doslej bore malo, da bi pospešili že začeto in marsikje dobro zastavljeno delo predvsem v večjih gospodarskih organizacijah. Zal je marsikje prišla do izraza celo bojazen, da proizvajalci v novih pogojih gospodarjenja in upravljanja ne bodo imeli dovolj razumevanja za širša vprašanja komun, kar utegne nedvomno negativno vplivati na urejanje bodočih odnosov na relaciji podjetje-komuna.

Zato bo koordinirana akcija sindikatov in ostalih političnih organizacij, o čemer je pred dnevi razpravljalo tudi predsedstvo Okrajnega sindikalnega sveta ter bo zajela večje število gospodarskih organizacij, vsestransko pozitiven prispevek, ki bo nedvomno pospešil ta važen proces prenašanja kompetenc navzdol. Da kolektivi še marsikje nimajo povsem razčiščenih pojmov o pomembnosti tega revolucionarnega obdobja, pričajo kot dokaz vrsta majhnih podjetij, kjer so ponekod vodstva namerno zaustavila razvoj decentralizacije s stališči, ki so vnesla med kolektive dezorientacijo. So celo primeri, kjer so delavci povzeli prepričanje, da bo nov sistem gospodarjenja v pogojih poglobljenega upravljanja pomenil ne le večje dajatve za podjetje, ampak bo negativno vplival tudi na njihove prejemke. Seveda so se kasneje, ko so imeli proizvajalci priložnost sodelovati v razpravah, taka stališča razblinila in se je med delavci pojavila celo nestrpnost in težnja po hitrejšem procesu decentralizacije.

Da pa tudi nenaden, da ne rečemo nenačrten prenos kompetenc navzdol ni vedno najboljša rešitev, dokazujejo primeri, ko je sicer že obsežno zastavljeno delo ostalo na papirju, ker mu ekonomske enote spričo oblike začetnih organizacijskih in tehničnih snovanj niso kos. Zato je kazno, da je treba posebno sedaj v prvi fazi razvoja novih odnosov znotraj podjetij zastaviti delo načrtno in postopno ter s prenosom nalog, ki jih bodo ekonomske enote lahko v celoti osvojile.

V najtežjem položaju je mimo majhnih podjetij naše koprsko kmetijsko gospodarstvo, kjer so v razvoju novih pogojev upravljanja in gospodarjenja na najnižji stopnji. Ekonomske enote so formalni bolj ali manj formalno in zato seveda ne morejo zastopati interesov njenih članov in seveda s tem niti interesov celotnega posestva. Kako bi si sicer lahko tolažili na primer neodločno stališče organov samoupravljanja na obratu Črni kal, kjer se ta organ nikakor ne more odločiti za zmanjšanje števila zaposlenih, čeprav je očitno, da zaposluje skoraj enkrat več delovne sile, kot je to potrebno, medtem ko na drugih obratih zopet pogrešajo večje število moči.

Predsedstvo Okrajnega sindikalnega sveta je med drugim tudi ugotovilo, da imajo nekatere osnovne sindikalne organizacije oziroma njihova vodstva še marsikje podrejeno vlogo, kar seveda ni v skladu z nalogami in programom te naše politične organizacije. Marsikje so uspešni sindikati približali proizvajalcem z organiziranjem sindikalnih podoborov v posameznih ekonomskih enotah, medtem ko imamo na drugi strani zopet primere, ko so delovni kolektivi zaradi neinformiranosti poskušali kar s temi podobori nadomestiti ekonomske enote, kar seveda ni v skladu z osnovnim konceptom te osrednje naloge decentralizacije delavskega samoupravljanja.

Zal sindikati prav zaradi podrejene vloge marsikje ne morejo prevzeti naloge razsodnika v sporih med upravami podjetij in neposrednimi proizvajalci. Kako bi si sicer mogli tolažiti neuspešno posredovanje sindikata v podjetju »Riba« v Izoli, kjer je vodilni tovariš zavril celo posredovanje občinskega sindikalnega sveta — češ, da med delovnim časom ne sprejema takega posredništva. Torej tako, da urejanje sporov in službeno razmerje ne bi sodilo v okvir rednega delovnega časa. Primer žal ni osamljen in jih tokrat ne moremo priobčiti zgolj zaradi stiske s prostorom.

(bb)

Na sliki so vsi udeleženci ponedeljkovega posvetovanja in izmenjave delovnih izkušenj med predstavniki občinskih odborov Socialistične zveze puljskega in koprškega okraja med obiskom na gradu Socerb

Minuli teden je v sklopu izmenjav kulturnih dobrin obmejnih področij Trsta in Kopra predaval v slavnostni dvorani koprškega muzeja profesor umetnostne zgodovine na tržaški univerzi Roberto Salvini o galeriji Uffizi v Firenci. Predavanje je bilo spremljano z diapozitivi. Prirejeno je bilo že na osnovi nedavno sklenjene kulturne konvencije med Italijo in našo državo. Stevilni obiskovalci so toplo pozdravili predavatelja, ki so mu gostitelji podarili lep spominček na njegovo bivanje med nami.

KAKO REŠUJEMO PRED NOVO TURISTIČNO SEZONO POMANJKLJIVOSTI IZ PRETEKLIH LET

Začasni camping za avtomobile v Fiesu

Letos bodo izletniki, ki se za konec tedna napotijo k našemu morju, končno imeli možnost taborjenja tudi v piranski občini. Odbor za ureditev Fijesa je pripravil prostor za tiste, vedno številnejše lastnike avtomobilov, ki

želijo konec tedna preživeti v lastnem šotoru nekeje ob morju. V prijazni terasasti dolinici takoj ob sestopu ceste s strmine v ravan bodo lahko za nekaj dni postavili šotore, v bližnjem preskrbovalnem paviljonu pa se bodo

lahko oskrbeli z vsem, česar ne bodo imeli s seboj. Paviljon ima več oddelkov, v katerih bodo prodajale mleka in kruha, delicatnih artiklov in sladoleda, sadja in zelenjave in pa seveda tobačnih izdelkov. Ta preskrbovalni paviljon bo prav gotovo ustregel tudi marsikateremu gostu počitniških domov v Fiesu. Doslej so morali turisti v Fiesu opravljati vse nakupe v Piranu ali v Portorožu.

Da bo Fijeso čim privlačnejši, so v teku obsežna dela za ureditev okolice in cest. Urejena je tudi cesta proti Pacugu, medtem ko je končno asfaltirani tudi odsek ceste ob prehodu z Belega križa v Fiesu. Fijeso bo v letošnjih nočeh razsvetljevalo 7 svetilk javne razsvetljave. Ureajo tudi zasilne parkirne prostore, kajti dosedanje parkiranje na zelenicah bo odslej prepovedano. Novi parkirni prostori bodo čuvani, seveda proti plačilu.

Prostor za šotorjenje v Fiesu je mišljen kot začasni camp, na katerem bodo lahko postavljali svoje šotore izletniki, dokler ne bo urejen pravi avtocamp na Seči.

Julc

Sprehod PO SVETU

KONČNO SESTANEK ZA ZELENO MIZO

Po daljših pripravah, da bi bilo ozračje kar najbolj primerno, so se v Evianu začeli francosko-alžirski razgovori. Vendar dosedanja preliminarja ukrepi še ne dajejo zagotovila, da bodo pogajanja uspešna. Francoski sklep o prekinitvi sovražnosti v Alžiriji v času pogajanj smatra začasna alžirska vlada za provokacijo, kajti po njihovem mnenju je prekinitve sovražnosti lahko šele posledica doseženega političnega sporazuma. Alžirska delegacija zahteva tudi, da bi bil podpredsednik začasne alžirske vlade Ben Bella, ki so ga Francozi protipravno aretirali leta 1956, navzoč pri pogajanjih, kar pa vsekakor ni ljubo Parizu.

RASISTIČNI NEREDI NA JUGU ZDA

V državi Alabami je te dni prišlo do krvavih rasističnih neredov, ki so se začeli z napadom na skupino belo- in črnopoltnih študentov, ki so s potovanjem po južnih državah ZDA protestirali proti rasni segregaciji. Voditelji teh napadov so bili člani zloglasnega Ku-Klux-Klana. Zvezna vlada je zato poslala v Alabamo 400 policijskih uslužbencev, da bi napravili red, toda guverner države Patterson je zagrozil, da jih bo aretirati, češ da ne dovoli vmešavanja federalne vlade v notranje zadeve države Alabama.

3. IN 4. JUNIJA NA DUNAJU

Iz Washingtona in Moskve so uradno sporočili, da se bosta 3. in 4. junija sestala na Dunaju Kennedy in Hruščev. Ves svet z

Kljub težavam je hotelo Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet čimprej vzpostaviti na Primorskem močno partizansko vojsko. 16. 7. 1942 je pooblastilo Jožeta Lemuta-Sašo, da organizira vojsko na Primorskem in da postavi do naredbe štaba III. grupe odredov začasno komandanta in komisarja. V načrtu, da bi se na Primorskem formiral odred, se je Glavno poveljstvo dogovorilo s štabom III. grupe odredov, da pošlje na Primorsko četo 60 do 70 mož s komandantom in komisarjem, ki bi bila na Primorskem zametek za formiranje bataljona. (Dopis Glavnega poveljstva št. 16/III z dne 16. 7. 1942.)

Po akciji v Šembijah se je Brkinska četa umaknila v gozdove okrog Bača.

Velika ofenziva, ki so jo začele italijanske vojaške enote proti partizanskim odredom v Ljubljanski pokrajini, je imela, kar se ostrije bojev proti partizanom tiče, svoj odboj tudi na Primorskem. Direktivi komandanta 23. armadnega zbora generala Ferrera z dne 10. 7. 1942 naj damo nasvet z dne 13. 7. 1942, naj italijanski štabi postavljajo zasede zlasti ob studencih. (Akt št. 02/696 z dne 18. 7. 1942.)

20. 7. 1942, ko so italijanske divizije stiskale obroč okrog enot III. grupe odredov že v neposredni bližini stare jugoslovansko-italijanske meje, je Ferrero ugotovil, da se vrste partizanov na Primorskem množijo in da jih prebivalstvo podpira. Zaradi tega je po vsem glavnem obrambnem pasu zahteval preiskavo hiš, zlasti po policijski uri. Naloga preiskav bi bila nadzor nad družinskimi člani in iskanje orožja ter živinskih zalog. Pri tem je svetoval načrtne preglede manjših krajev, v večjih krajih pa le kontrolo nad sumljivimi ljudmi, pri čemer naj bo sum že zadostni argument za aretacijo. (Dopis A. Ferrera št. 02/733 z dne 20. 7. 1942.)

Na temelju že omenjenega dokumenta Glavnega poveljstva z dne 16. julija 1942 (akt št. 16/III) se je okoli 20. julija 1942 pod Rarno goro 4 km vzhodno od Starega trga v Lo-

ški dolini iz ca. 80 borcev, ki so se iz enot Krimskega in Kočevskega odreda javili kot prostovoljci za Primorsko, formiral bataljon, katerega komandant je postal Slavko Kovac-Smelj. Znana so imena nekaterih borcev tega bataljona: Drago Flis-Strela, bolničar in mitraljezec, Rihard Knez, Janko Kofol, Karlo Maslo, ki se je od začetka julija dalje zdravil v bataljonski bolnišnici. Na Primorsko je krenil bataljon mimo Dol. Poljan, Kozaršč v Loški dolini, preko jugoslovansko-italijanske meje, Mašuna v gozdove okoli Bača z nalogo štaba III. grupe odredov, da usmeri akcije predvsem na progo Ljubljana-Trst. Meja ni bila zastražena, toda po izjavi vseh preživelih borcev so Italijani zaradi izdajstva bataljon zasledili že pri prehodu preko meje in ga zasledovali na vsej poti. Preskrba hrane je zahtevala smrt enega borca.

Prihod Smeljevega bataljona v logor Brkinske čete v Koritniških gozdovih je zaostrel problem prehrane. Eden od borcev takole opisuje stanje prehrane: »... Prišlo je 80 partizanov iz Loškega potoka. Skupaj nas je bilo 100. Bili smo brez hrane. Po pet, šest skupaj nas je dobilo eno porcijo. Vsak je dobil le nekaj žlice hrane...« (Izjava Antona Firma.)

Bataljon je poslal po hrano k tencem v Bač, pred tem pa je obvestil terenski odbor OF o izrednem pomanjkanju hrane. Terenci so dali patrulji kravo in polne nahrbtnike hrane. Na povratku v logor so Italijani napadli patruljo, ranili enega borca, ki se je nato sam ubil. (Izjava Alojza Sajna in Antona Firma.) Patrulja se je vrnila v logor brez hrane. Rešila je samo svoje orožje. Po vsej verjetnosti je bil spopad 22. julija, kajti italijanski dokument poroča, da so bili oddelki divizije »Venetto« 22. julija 1942 v operaciji čiščenja na področju Pivke. (Vesti št. 6 štaba teritorialne obrambe Udine.)

Italijansko sporočilo o napadu 10 partizanov na barako italijanske obmejne straže na odseku Strmica pri Postojni 20. julija 1942 nikakor ni mogoče vskladiti s pohodom Smeljevega

Nekaj problemov rekreacije delovnih ljudi

Zivahne razprave pri uresničevanju smernic novega družbeno-ekonomskega sistema in nove delitve dohodka nakazujejo med drugim tudi potrebo, da hitreje rešujemo naloge v zvezi z rekreacijo naših delovnih ljudi. Ze večkrat je bilo ugotovljeno, da se je nekaterim problemom s tega področja posvečalo premalo pozornosti. Ker smo razen tega še pred začetkom koriščenja letnih oddihov delavcev, so nerešena vprašanja toliko bolj aktualna in gotovo ne bo odveč, če posredujemo nekatera stališča, ki so se prav v zadnjem času izoblikovala v vodstvih sindikatov.

Znano je, da so počitniški domovi na pobudo sindikatov že v marcu letos ustanovili Stalno konferenco počitniških skupnosti na slovenski obali, pred tem pa je bila ustanovljena Stalna konferenca za oddih in rekreacijo za vso Slovenijo.

Ti dve konferenci sta na osnovi sprejetih zaključkov in preko svojih organov že doslej rešili vrsto zadev, ki so prej ovirale razmah organiziranja rekreacije. Kljub temu pa še ostajajo nekatera nerazčiščena vprašanja.

Nejasnosti so predvsem posledica nepravilnih pojmovanj o turizmu nasploh, porajajo pa se tudi zaradi tega, ker občinski ljudski odbori za svoja

področja niso sprejeli ustreznih odlokov, s katerimi bi enotno in v celoti urejali obveznosti domov kolektivov. Predvsem se to nanaša na komunalne storitve. Ker predpisi o tem še niso bili sprejeti, se neredko ta vprašanja rešujejo individualno. Takšna praksa enostranskega reševanja vodi celo do tega, da upravni organi pri občinah prekomerno obremenjujejo kolektive akumulativnejših podjetij. To pa ni v skladu z našim ekonomskim sistemom. Le-ta namreč takim podjetjem enotno, politično in gospodarsko opravičljivo ureja prispevke družbi.

Za hitrejši in boljši razvoj delavskega turizma pa ni ovira samo v tem, da niso izdani vsi predpisi. Občutne vrzeli se morda še najbolj kažejo v projektivni službi. Dejstvo je, da ta služba na obalnem področju ne dohiteva vseh nalog, ki izhajajo iz regionalnega načrta. Zato se dogaja, da kolektivi kupujejo načrte, edino obstoječe, ki so jih izdelali še avtorji regionalnega načrta. Ni treba posebej poudarjati, da enakost v izvedbah gradenj daje monoličen videz sicer slikoviti obali.

Stalna konferenca za oddih in rekreacijo je opozorila na potrebo združevanja počitniških domov v počitniške skupnosti, ki bi poslovale na načelu samostojnih ekonomskih enot z družbenim samoupravljanjem. Na naš obali so takšne skupnosti nekeje že dokončne, druge pa so v nastajanju. Prav tako so organi upravljanja že postavljeni, vendar pa učinkovitost njihovega dela ovira to, da niso sprejeti predpisi o njihovi postavitvi, njihovih pravicah in odgovornostih. Ta na pogled sicer formalna pomanjkljivost pa ima globlje posledice predvsem v tem, da ti organi niso enakopravno upoštevani v poslovanju in odnosih z lokalnimi upravnimi organi.

Med posameznimi počitniškimi domovi, pa tudi med počitniškimi skupnostmi je čutili tudi raznolikost v gospodarjenju, s čimer je nedvomno najtesneje povezana višina oskrbovalnine. Različna politika kolektivov do ureditve vprašanjske gospodarnostnega poslovanja vsekakor podpira tudi enostransko in posamezno dogovarjanje z občinskimi upravnimi organi, s pomočjo katerih skušajo kolektivi iztisniti zase čimveč finančnih ugodnosti.

Taka odstopanja nekaterih kolektivov, čeprav jih povezuje počitniška skupnost, neugodno vplivajo na razpoloženje in odnose med družbenimi podjetji. Pri tem bi se opozorili na določene negativne pojave, ki jih že vsa leta zasledujemo in so se uveljavili že kot stalna praksa. V mislih imamo pojave, ko je letovanje v nekaterih domovih postalo že domena samo vodečih ljudi. Ponekde pa gre celo tako daleč, da v glavni sezoni prav ti kadri vrinejo v domove dvomilije »svojce«, ki nimajo s kolektivom ničesar skupnega. Potem se seveda res ni čuditi, če imamo prav med temi ljudmi najbolj glasne zagovornike nizkih cen in to pod parolo borbe za razširitev delavskega turizma.

Ne bo odveč, če si borbo za neeko-

nomsko oskrbovalnino ogledamo še z druge strani. Ze sama beseda »neekonomsko« nam pove, da mora razliko nekdo plačati. Možnosti sta samo dve: če kolektiv doseže pri občinah neupravičene ugodnosti, plača razliko domače prebivalstvo (seveda v obliki raznih dajatev); kadar pa je neekonomsko cena rezultat zgolj odločitve podjetja, gre razlika na rovaš čistega dohodka — to je proizvajalca.

Vsa stvar je toliko bolj nevzdržna v kolektivih, kjer letovanje v počitniških domovih koristi predvsem vodilno osebo, ali pa celo ljudje izven podjetij. V takih primerih je kritje iz čistega dohodka dopolnilo prejemkov osebam, ki jim takšen regres ni potreben.

Iz vseh teh neskladnosti se je rodila delitev turizma na več vrst. Tako se danes govori o delavskem turizmu, o domačem notranjem in zunanjem turizmu ter o inozemskem turizmu. Takšno razlikovanje pa ustvarja različne koncepcije o nalogah v zvezi z nadaljnjim razvojem turizma pri nas, kar razbija enotnost akcij in ima za posledico to, da se prepočasno osvobajamo primitivizma v turizmu.

Cilji, ki jih zasleduje novi gospodarski sistem pri razvijanju turizma, pa niso v tem, da si izborimo za proizvajalce neko posebno obliko turizma, ampak da omogočimo našim delovnim ljudem vsestransko rekreacijo in smotrno izkoriščen oddih.

MARJAN HODZAR

Srečanje najboljših vozačev

(Nadaljevanje s 1. strani)

majerjem in tudi Koprčan Rajko Piciga namerava resno poseči v boj za najboljšo mesto.

V kategoriji motociklov do 250 ccm se bosta najbolj spoprijela dosedanja absolutni rekorder portoroške proge Italijan Walter Tassinari in naš Leon Pintar, ki je trenutno najboljši jugoslovanski vozač in večkratni državni prvak.

Za tekmo v kategoriji do 350 ccm so se med drugimi že prijavili prvak Holandije Gijsa Osterban, prvak Anglije brata Norton ter znani švicarski in avstrijski motoristi; v kategoriji do 500 ccm bodo preskusili svoje železne konjičke prvak Holandije Martin Van Sona, prvak Avstralije Trevor Pound in slovenski prvak tega razreda Alfonz Breznik, medtem ko bodo z motorji

MIRKO ZELNIK

s priklopo tekmovali med drugimi svetovni prvak Max Deubel iz Zahodne Nemčije, lanskoletni zmagovalac Ljubelja Arsenius Butscher, prvak Avstralije Proster Ray s svojo ženo kot sovozačem in Jugoslovan Boško Snajder.

Na portoroški tekmovalni stezi se bodo letos prvič pojavili tudi avtomobili znamke Junior. V tej zanimivi dirki bodo sodelovali znani dirkači Scuderia Hartmann iz Zahodne Nemčije, Francesco Prioglio iz Italije in André Liekens iz Belgije, kar zagotavlja zanimivo in napeto tekmo ter mnogo športnega užitka.

Se nekaj podatkov o tekmovalni progi. Je zelo razgibana s nestro speljanimi ovinkami in zanimivimi višinskimi razlikami ter spada med najzahtevnejše in najzanimivejše tekmovalne terene te vrste v Evropi. Dirka je cestno-hitrostnega značaja na krožni progi Lucija-Portorož-Valeta-Lucija. Meri 5750 m, minimalna širina je 6 m, maksimalni vzpon 8%, maksimalni padec 7 odstotkov, cestišče je asfaltno in ima 6 ostrih desnih, 3 ostre leve in 12 blagih ovinkov.

JANEZ KRAMAR
(Se nadaljuje)

Koper potrebuje še dva tisoč stanovanj

Na sestankih, zborovanjih in v tisku se vedno česče pojavlja tematika bodočega razvoja Kopra kot izhodišča Slovenije na morje, obenem pa tudi kot pomembnega središča kopenskega prometa, industrije, trgovine, obrti itd. O tem govori tudi petletni perspektivni plan. Po njem naj bi se število v Kopru na novo zaposlenih delavcev in nameščenec dvignilo postopoma do konca l. 1965 za

4300 oseb. Istočasno pa navaja plan gradnje le 1100 novih stanovanj.

Če se vprašamo, od kod bomo dobili teh 4300 novih zaposlenec, moramo ugotoviti, da jih bo moglo dati samo mesto razmeroma malo. Ostali bodo torej prišli iz širšega občinskega območja, okraja in od drugod. To pomeni, da bomo morali računati v teh petih letih najnižje vzeto z vsaj 3300 novim priseljenci. To bodo do malega sami mladi ljudje, ki si bodo skušali čimprej ustvariti lastni dom. Zato moramo k omejenemu številu prišteti že za bližnji čas še vsaj 1500 žen in otrok.

Mimo tega moramo upoštevati še potrebo po stanovanjih za tiste mlade domačine, ki bodo zasedli kot Koprčani nova delovna mesta in si tudi skušali ustvariti družino. S temi se bo potreba po novih stanovanjih že znatno povečala. Vsi pa tudi vemo, da je v Kopru še dolga vrsta ljudi, ki iščejo stanovanje in še daljša tistih, ki se morajo voziti na delo iz oddaljenosti 10, 15 in tudi več kilometrov, kar ne pomeni le izgubljanje časa in energije, marveč tudi znatne izdatke.

Že po tem, zelo povprečnem in zato pomanjkljivem računu pri demostro zaključka, da bi morali v naslednjih petih letih spraviti v Kopru pod streho več kot 6000 ljudi. Če računamo na stanovanje povprečno 3 ljudi, bi potrebovali 2000 novih stanovanj in če odmerimo stanovanje na minimum 3 milijoni in 500 tisoč dinarjev, potrebujemo za gradnjo 7 milijard ali milijardo 400 tisoč na leto. Poleg načrtovanih 1100

stanovanj je treba torej zgraditi še nadaljnjih 900, kar da skupaj 3 milijarde 150 milijonov dinarjev ali na leto 630 milijonov več.

Ta sredstva bo treba kakorkoli najti, če hočemo, da ne bo naš plan splaval po vodi in da se razvoj Kopra, ki ni nujen samo za naše ožje ozemlje, marveč za vso Slovenijo, ne bo zaustavil in zakrnil. Kakor že rečeno, tu bodo morale požrtvovalno priskočiti na pomoč gospodarske organizacije in tudi zasebniki. Ti so si postavili v zadnjih dveh letih že lepo število čednih družinskih hiš in potrebno bo, da se akcija nadaljuje.

Gostje in domačini — predsedniki občinskih odborov SZDL puljskega in koprškega okraja ogledujejo z gradu Socerba Trst in okolico

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE LAMA V DEKANIH PRED NOVO PREIZKUŠNJO

Proizvajati in upravljati po novem

Z nemalo truda in z dobršno mero samoodpovedovanja je 180-članski kolektiv tovarne kovinske galanterije Lama v Dekanih pri Kopru premagal hudo krizo, ki je leta 1959 ogrožala obstoj podjetja. V kratkem razdobju se je ta gospodarska organizacija s preusmeritvijo proizvodnje ekonomsko in organizacijsko utrdila v taki meri, da je kolektiv smelo zastavil delo tudi v tem letu, ko jih postavljajo novi gospodarski predpisi pred novo preizkušnjo. Če vzamemo plan proizvodnje za merilo napredka, potem je očitno, da tovarna Lama s svojimi 500 milijoni predvidene bruto realizacije, ki je za 50 milijonov večja kot lani, ne bo zmanjšal obsega proizvodnje, čeprav bodo morali v tem obdobju premagati še nekaj težav, ki se kažejo tudi v izvozu. Grosisti namreč precej omejujejo nakupe za izvoz, ker še nimajo povsem jasne koncepta, ki ga vnaša v naše gospodarstvo devizna reforma, čeprav se med tujimi odjemalci povpraševanje po njihovih izdelkih ni bistveno spremenilo.

Druga težava, ki jo bo treba premagati, je delno neurejeno vprašanje obratnih sredstev, kar bi utegnilo vplivati na ekonomski efekt proizvodnje. Res je to-

varna Lama preteklo leto prvič zaključila poslovno leto s pozitivno bilanco, vendar nekatere omenjene okolnosti in visoke anuitete, ki znašajo 18 milijonov dinarjev na leto, zgovorno opozarjajo na izredno skrb, ki jo bo moral kolektiv posvetiti doslednemu izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti, organizaciji dela in proizvodnje, štednji itd.

Nedvomno je bil kolektiv Lame v dobi dveletnega ekonomskega preporoda v celoti angažiran z vprašanji reorganizacije proizvodnje in z vrsto povsem specifičnih ekonomskih nalog — vendar bo moral naslednje obdobje posvetiti v znatno večji meri kot doslej poglobljanju in nadaljnji decentralizaciji upravljanja in formiranju ekonomskih enot — skratka vsem činiteljem, ki ji narekuje sedanje obdobje našega družbenega in ekonomskega razvoja. Premijski pravilnik in sedanji sistem normiranja del so sicer že obsodili s sklepom, da bodo oboje ovrgli in zamujeno nadoknadili z doslednim upoštevanjem naprednejših in bolj stimulativnih oblik nagrajevanja ter da bodo široko zastavili delo pri razvijanju upravljaljskih pobud neposrednih proizvajalcev. Komisija OLO Koper, ki jim bo

pomagala v teh prizadevanjih, bo nedvomno občutno skrajšala čas te sicer dolgoročne naloge.

Prvi poskusi uvajanja stimulativnejših oblik v proizvodnji so že prišli do izraza. Sem lahko prištejemo pravilnik o nagrajevanju novatorjev, pobudnikov za izboljšanje tehnološkega procesa in za osebe, ki se izkažejo na področju varnosti pri delu, preprečevanju škode itd. Za dva pomembna primera izboljšanja tehnološkega procesa sta na primer že dobila priznanje strojni ključavničar Angel Kocjančič ter strojni tehnik Božo Rokovic.

(b)

Nakratko

SLOVENIJA:
5,4 MILIJARDE DINARJEV
IZVOZA

V prvem četrtletju je Slovenija izvozila v vrednosti 5 milijard 475 milijonov dinarjev raznega blaga. To je za 16 % več kakor lani v istem razdobju. Četrtno vsega izvoza še vedno predstavlja lesna industrija, znatno večji delež kot lani pa je letos prispevalo kmetijstvo.

VEČ KOT 100 MILIJONOV
POTNIKOV

Lani so avtobusi in tovornjaki prepeljali po naših cestah več kot 100 milijonov potnikov in 12,4 milijona ton blaga. Čisti dohodek s temi prevozi je lani narasel v primerjavi z letom 1959 za 32 %.

REKORDNA PROIZVODNJA
NAFTE

V letošnjem prvem četrtletju smo proizvedli 289.056 ton nafte, kar je za 137.403 tone več kot lani v mesecih januar, februar in marec. Samo v letošnjem marcu je bila dosežena rekordna mesečna proizvodnja nafte v naši državi in to 108.093 ton.

NOVA LADJA ZA INDONEZIJU

V trogriški ladjedelnici »Jozo Lovozina-Bosov« je bila pred kratkim postavljena kobilica za graditev potniške-tovorne ladje z nosilnostjo 950 ton za Indonezijo. Pretekli teden pa so v tej ladjedelnici splavili doslej največjo ladjo, in sicer tovorno ladjo »Jelša« z nosilnostjo 3000 ton.

IZVOZ MARMORA
IZ MAKEDONIJE

Makedonski marmor izvažajo zdaj že v 16 držav, med katerimi so najpomembnejši kupci Zahodna Nemčija, Japonska, ZDA in Združena arabska republika. Lani so izvozili iz Makedonije 1158 kubičnih metrov marmornih blokov in več kot 7750 kvadratnih metrov marmornih plošč v skupni vrednosti 240 milijonov dinarjev.

SAP TURIST LJUBLJANA — POSLOVALNICA KOPER organizira preko sindikatov in turističnih društev naslednja potovanja:

7-dnevno potovanje z vlakom in avtobusom v Svico z ogledom mest Zürich, Bern, Luzern, Genève, Lausanne. Prijave do 20. junija 1961.

7-dnevno potovanje z vlakom in avtobusom na Azurno obalo. Nice, Cannes, Monte Carlo. Prijave do 20. junija 1961.

5-dnevno potovanje z avtobusom v Dolomite. Cortina d'Ampezzo, Bolzano, Verona, Venezia, Padova. Prijave do 31. maja 1961.

10-dnevno potovanje z vlakom in avtobusom v Bolgarijo in Turčijo. Carigrad, Sofija. Prijave do 30. maja 1961.

Naše poslovalnice v Kopru, Piranu in Portorožu dajejo potrebna pojasnila ter turistična posojila.

Napoved vremena

od 26. maja do 2. junija 1961

Ciklonska aktivnost nad Sredozemljem in Balkanskim polotokom se je v zadnjem času okrepla in zaradi tega v naših krajih dežuje. V naslednjih dneh lahko pričakujemo izboljšanje vremena in neznaten porast temperature. Pihal bo umirjen zahodnik. Stabilnejše vreme lahko pričakujemo šele okrog 15. junija.

Še spopad starega z novim

V zadnjih dveh letih je število motornih vozil, ki krožijo po naših cestah, skokovito naraščalo. Statistika na primer kaže, da je šestkrat v 24 urah zdrvelo po tistih cestah v okraju, ki so mednarodno-turističnega pomena, tudi do 8500 avtomobilov, avtobusov, tovornjakov in motornih koles. Zaradi takšne motorizacije naglase je povsem razumljivo, da so »počasna« vozila — predvsem vprege — najbolj nezaželeni na glavnih cestah, saj so na primer lani povzročile vprege v koprskem okraju kar 12 % vseh prometnih nezgod.

Kje lahko iščemo vzroke za te nesreče? Krivci so največkrat vozniki vprege sami, razen tega pa tudi nekateri družbeni organi, ki jim dovolijo, da vozarijo po cestah, namenjenih

predvsem motornim vozilom. Tako vozarjenje namreč ne ogroža samo varnosti prometa, marveč je tudi gospodarsko neupravičeno.

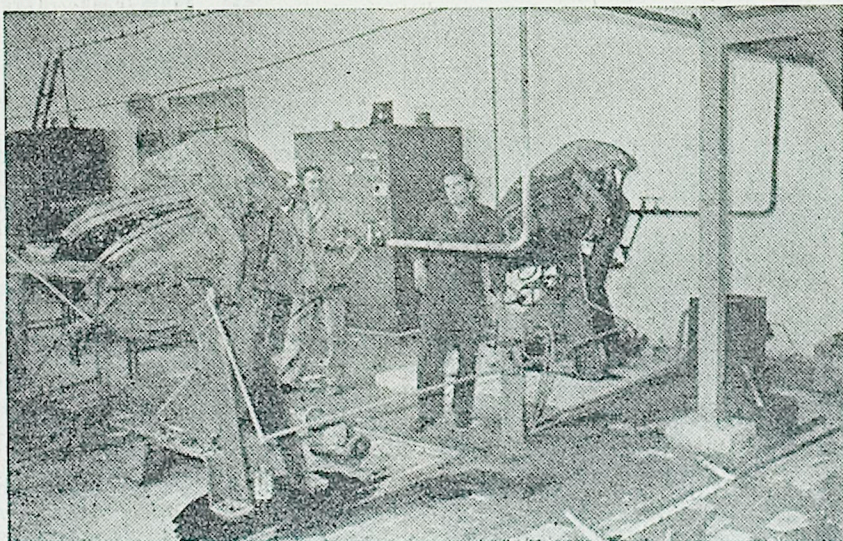
Ena izmed najbolj prometnih cest je med križiščem Koper—Ankaran—Škofije in Izolo. Kmetovalci s predela Ankaran—Debeli rtič—Škofije—Dekani so še lani svoje pridelke naložili na vozičke z oslovsko vprego in jih pripeljali do odkupne postaje na križišče Ankaran. Letos pa so to odkupno postajo zaprli in kmetije vozijo do KZ Bertoki. Zaradi tega ukrepa kmetijske zadruge je ogrožena varnost prometa in povečan strošek kmetovalcev, ki morajo voziti še nekaj kilometrov po glavni cesti. Podoben primer je tudi v Ilirski Bistrici. Postavlja se vprašanje: ali res ne

morejo kmetijske zadruge organizirati odkupne postaje v krajih, kamor bi poslali svoje tovornjake ob določeni uri, da ne bi vprege nadlegovale motornih vozil? S tem bi bil prevoz blaga v zbirno bazo hitrejši, kmetje bi imeli manj stroškov s transportom (izguba časa, izdatki za hrano) in motorni promet nobenih sitnosti s prehitvanjem vprege.

Vendar tudi kmetje sami po nepotrebnem zavijajo na glavne ceste, se pravi na tiste, po katerih za sedaj še lahko gonijo v voz vprežene konje ali oslice. Marsikdaj se bi lahko ognili križarjenju po cestah Planina—Sežana, Senožeče—Koper—Piran in Kozina—Reka, če bi svoja nujna dela osredotočili v čas, ko je najmanj motornega prometa in če ne bi po nepotrebnem razvažali kmetijskih pridelkov po več kilometrov daleč, samo da bi iztržili dinar ali dva več kot v najbližji zadrugi.

Poseben problem je vozarjenje vprege po koprskih mestnih ulicah. Razen kmetov tudi nekatera gradbena in celo komunalna podjetja raje uporabljajo konjsko vprego, kot da bi prevažala svoj material s kamioni. Pri tem pa marsikdaj pozabljajo, da je vzdrževanje konj zelo drago, da ovirajo vprege promet in v znatno večji meri kot bencinski hlapi onesnažujejo mesto. Glede tega vprašanja je le Izola napravila velik korak naprej. Zelo odločno je prepovedala vožnjo po mestnih ulicah, medtem ko v Kopru kljub prepovedi vzdrževanja konj in oslov v mestu že v ranih urah slišite njihovo peketanje, ko odhajajo iz hlevov v središču mesta na polja.

Vprašanje vprege postaja torej vse bolj pereče in čeprav so bili občinski ljudski odbori že pred časom opozorjeni, naj s pomočjo družbenih organizacij z večjo prizadevnostjo vplivajo na lastnike vprege, da bi v kar najmanjši meri povzročali enega izmed večjih cestno-prometnih problemov, se stanje celo slabša. In tudi kmetijske zadruge bi z razširitvijo svojih odkupnih baz lahko doprinesle velik delež k varnosti prometa vsaj na najbolj prometnih mednarodnih cestah. Vendar doslej te, že večkrat obravnavane misli še niso rodile zelenih ukrepov in kaže, da bo še trd spopad starega z novim tudi na področju prometa.

Piranska tovarna »Jadranka« pripravlja nekaj veselih presenečenj za potrošnice, predvsem veliko novosti s področja kozmetike in gospodinjstskih pripomočkov, pa tudi za naše malčke bo kaj novega. Najbolj jih bo verjetno razveselila novica, da bodo s 1. junijem začeli v »Jadranci« izdelovati prelepe gumijaste žoge vseh velikosti. Razen tega je tovarna razpisala nagradni natečaj za gospodinjstvo — toda več o vseh teh novicah in »Jadranci« v prihodnji številki našega časopisa. Na sliki: novi oddelok »Jadranka« za izdelovanje žog in drugih predmetov iz gume

Vendar je to samo eno stran, ki jo lahko ugotovimo v zvezi s poslovanjem uporabnikov družbenega premoženja, to je tiste, ki so podvrženi kontroli službe družbenega knjigovodstva. Na drugi strani pa imamo namreč številne primere, kjer je stanje nasprotno, saj je bilo ugotovljeno, da je bilo mnogo nepravilnosti zagrešenih z vednostjo. Sodelovanjem in vsekakor v soglasju celo z vodilnimi organi v podjetjih. Ugotovljeno je bilo, da je le manjši del napak posledica pomanjkanja strokovnega kadra ali slabega poznavanja številnih predpisov.

Vsekakor pa je treba tak pojav obsoditi, ker kaže na nepravilno gledanje takih organov na našo družbeno stvarnost in na njene zahteve samo zato, da bi si pridobila ta ali ona podjetja majhno korist na škodo skupnosti oziroma skupnih koristi. Tako na primer ustvarjajo gospodarske organizacije dohodek iz neregistrirane dejavnosti, ne obračunavajo pravilno amortizacije posebno za nove naprave, še vedno nepravilno trošijo namenska sredstva in sklade in podobno. Nekatere take kršitve mejijo že na dejanja, ki so kazniva po kazenskem zakoniku in niso samo gospodarski prekrški.

Rečeno je že bilo na tem mestu, da postavijo velike pravice, ki jih imajo delovni kolektivi, tudi veliko odgovornost. Ta pa je zlasti v tem, da se čuva in krepi zakonitost poslovanja, predvsem pa, da se predpisi ne kršijo namenoma. Vsekakor je naloga organov družbenega knjigovodstva s finančno inšpekcijo vred, da odkrivajo in preprečujejo take kršitve. Toda to ima že bolj represivni značaj, ko so za posledice kršitev že določene kazni. Menimo, da bi bilo potrebno v podjetjih in pri vseh uporabnikih družbenega premoženja okrepiti tako imenovano pravno preventivo in zlasti pri važnejših razpolaganjih z družbenim premoženjem ugotoviti pred njihovo izvršitvijo zakonitost ali nezakonitost nalogov ali sklepov. Zato bi bilo potrebno v podjetjih vsestransko okrepiti pravno službo.

-dt-

OBČINSKA KONFERENCA LT POSTOJNA

Tehnična vzgoja mladih OSREDNJA NALOGA

Nedolgo tega je bila v Postojni letna skupščina občinskega odbora Ljudske tehnike. Na njej so do podrobnosti razčlenili vrsto pomanjkljivosti in uspehov, ki so jih organizacije LT dosegle v zadnjem času. Kljub temu, da je v štirih organizacijskih enotah LT vključeno 550 članov, je to še premalo, da bi zadostili čedalje večjim potrebam in nalogam te organizacije.

Med najpriaznejše organizacije Ljudske tehnike v občini sodi avto-moto društvo, ki se je v lanskem letu uvrstilo med najboljša tovrstna društva v republiki. Vidne uspehe so dosegli na

področju vzgoje kadrov, saj je društvo pripravilo 12 tečajev, ki jih je skupaj z mopedisti obiskovalo več kot 600 ljudi. Pripravili so tudi tečaje za traktoriste in za pripadnike gasilskih formacij. Tudi aero-klub »Iztok Turšč« sodi med najboljše v Sloveniji. Žal pa takšnih priznanj niso bili deležni fotoamaterji in ljubitelji radiotehnike, predvsem zaradi pomanjkanja gmotnih sredstev in ustreznih prostorov. To vprašanje bodo vsaj delno rešili, ko bo dokončana izgradnja Doma kulture, kjer bodo dobili svoje prostore.

Na konferenci so sklenili, da bodo posvetili posebno skrb nadaljnji tehnični vzgoji mladine in pospešitvi agrotehnične proizvodnje na kmetijskih posestvih z uvajanjem sodobnih tehničnih pripomočkov. (iv)

SEMINAR O ZGODOVINI
Slovenskega Primorja in Istre

Ljudska univerza v Piranu je v preteklih 14 dneh organizirala dvotedenski seminar s temo »Zgodovina Slovenskega Primorja in Istre«. Seminarja so se udeleževali uslužbenci potovalnih uradov in turističnih društev iz Pirana, Portoroža, Izole in Kopra. Predavatelj profesor Miroslav Pahor, upravnik piranskega muzeja, je podal zgosten pregled zgodovine omenjenega področja od prvih prazgodovinskih najdb do konca druge svetovne vojne. Ker je bil seminar namenjen predvsem turističnim delavcem, je predavatelj ob koncu vsakega razdobja podal še zaključne pregled kulturnih in zgodovinskih spomenikov, ki jih je v posameznih krajih vredno pokazati tujcem.

Seminar je na splošno uspel in bo gotovo koristil vsem, ki so se ga redno udeleževali, vendar moramo ob tej priložnosti pripomniti, da mnogi turistični delavci niso pokazali pravega zanimanja za snov, ki bi jo morali dobro obvladati, saj jo bodo kot informatorji morali mnogokrat posredovati svojim klientom. Jule

V DNEH 27. IN 28. MAJA V ŠTANJELU NA KRASU

VELIK ZBOR KOPRSKIH IN GORIŠKIH FERIALCEV

Kot smo že napovedali, bo organiziral Okrajni odbor Počitniške zveze Koper skupno z istim forumom v Novi Gorici veliko dvodnevno zborovanje v Stanjelu na Krasu. Te veličastne manifestacije, ki jo bodo priredili člani Počitniške zveze iz obeh okrajev 27. in 28. maja v počastitev Dneva mladosti, se bodo udeležili tudi člani PZ iz ostalih krajev Slovenije. Med drugim pa bo gostoval v Stanjelu v nedeljo z izbranim programom Akademski

pevski zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane.

Razen tega bo obsegal program vrsto zanimivih točk. V soboto popoldne, kmalu po prihodu skupin, bo tekmovanje v odbojki in kros na 1000 metrov. V večernih urah bodo udeleženci zbora obujali spomine na slavno preteklost NOB ob tabornih ognjih, nakar bo mladinsko rajanje. Nedeljski program obsega dopoldansko množično zborovanje z nastopom pevskih zborov iz Divače, Sežane, Gorice in drugod. Priključno bo svečanost formiranja brigade »Toneta Tomšiča«, ki bo odšla 1. julija na osrednjo proslavo v Titovo Užice, nato bo zbor sežanskih brigadirjev. Za popoldne je predviden ogled Stanjela in okolice. Ves čas zbora bo zabaval prisotne mladinski zabavni orkester iz Sežane.

Partizanski pohod v Brkine

Občinska odbora ZVVI Izola in Koper sta priredila v nedeljo »Partizanski pohod« v Brkine. Okrog šestih jutraj je krenila kolona 20 avtomobilov in poseben avtobus iz Izole proti Koprki, kjer so se jim pridružili še Koprčani. Ustavili so se pred vasjo Rodik. Borci in invalidi so prikoračili v vas z zastavo in partizansko pesmijo. Pred spomenikom padlim v NOV je zapel moški pevski zbor »Delamaris« žalostinko »Tam na Pugled gori«. Vlado Dujmovič je v kratkem nagovoru orisal partizansko življenje v Rodiku in podelil najzaslužnejšim materam in očetom partizanske knjige. Spet je zadel pesem in kolona se je napotila proti Artvižam. Začelo je rositi. Ko so prišli v Artviže, je že pošteno lilo, vendar svojega programa niso spremenili. Plošča s posvetilom 5 skojevcev, ki so bili pred 16 leti tod zverinski umorjeni, je bila okrašena. V nalivu je bilo slišati revolucionarne besede Jožeta Buha-Boruta. Zbor »Delamaris« je zapel nekaj koračnic. Kam sedaj? Zatekli so se k partizanskim mamicam, obujali spomine na dneve revolucije in čakali na partizansko kosilo. Kljub kislemu vremenu je bilo razpoloženje veselo.

Kolona se je napotila v Barko. Pred ploščo, posvečeno padlim v NOV, so svoj program zaključili. Številnim »vrebivcem« je spregovoril Vlado Dujmovič, zbor »Delamaris« pa je zapel partizanske koračnice. R. D.

Maturanti Srednje pomorske šole iz Pirana na izletu

MATURITETNI IZLET mladih pomorščakov

Maturanti Srednje pomorske šole v Piranu so se dolgo časa pripravljali na izlet. Neko podjetje jim je obljubilo avtobus, vendar ni bilo s tem vozilom nič; kot po navadi je bilo pokvarjeno. Tudi cene pri turistični agenciji so se jim zdele astronomske. Naposled pa se je spomnil razrednik E. Kopriva: »Saj smo vendar ferijalci!« Nekaj denarja jim je dal občinski odbor Počitniške zveze, nekaj družina na PSS, nekaj hrane piranska podjetja — in so odražali. Za dlje časa so se ustavili v Zagrebu, kjer so obiskali velesejem, potem pa jih je čakalo največje doživetje. Ogledali so si Inštitut za ladijsko hidrodinamiko. V njem so videli čudovite stvari. Delavnice, kjer izdelujejo modele ladij, tri velike bazene, ki so dolgi po tri sto metrov in v ka-

terih modele preizkušajo. Popoldne so si ogledali Zagreb, zvečer pa so obiskali Zvezdarno. Mladi astronomi so jim pripravili predavanje o Gagarinovem poletu, razkazali so jim instrumente in jih povabili, naj si skozi teleskop ogledajo Mesec in zvezde. Utrujeni so se vrnili na vlak in se odpeljali proti Plitvičkim jezerom. Ogledali so si jezera in slapove. Največji vtis je napravil nanje slap, ki pada 75 metrov globoko. S Plitvic so se spet vračali po železnici in se za dlje časa pomudili na Reki. Obiskali so Višjo pomorsko šolo, kjer so videli mnogo zanimivega in koristnega, sodobno opremljene kabine, kjer stoji najmodernejša navtična naprava in instrumenti in v katerih se urijo bodoči kapitani. Ogledali so si tudi Pomorski muzej. Kustos jim je v strnjanih besedah orisal zgodovino Reke in njenega pomorstva. Čez nekaj ur so se z avtobusom odpeljali v Piran in tako se je končal maturitetni izlet mladih piranskih pomorščakov. Zaključilo pa se je tudi štiriletno prijateljstvo med sošolci. Sklenili so, da bodo s Počitniško zvezo še potovali po naši lepi domovini. V. L.

Š A H

TURNIR TISOČERIH

Tudi se bo v Portorožu zaključil tridnevni moštveni šahovski turnir za pokal maršala Tita. Turnirja se udeležuje 185 moštvev iz vseh republik Jugoslavije in tudi šahisti iz Holandije, Nemčije, Italije, Avstrije, Švice ter še nekaterih drugih držav. Več kot 500 parov igra v raznih dvoranah v Portorožu in Piranu ob velikem zanimanju številnih gledalcev. Pokal bo podeljen zmagovalcu v soboto popoldne. Turnir prireja Šahovska zveza Jugoslavije s sodelovanjem Šahovske zveze Slovenije in Turističnega društva Piran-Portorož.

V Tednu RK so tudi v Postojni odlikovali najzaslužnejše krvodaalce. Na sliki: odlikovanci s srebrno značko

Kaj pravijo drugod ...

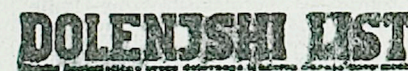
Prva seja zadružnega sveta

Na prvi seji zadružnega sveta kmetijske zadruge Savinjske doline so najbolj vneto razpravljali o investicijskem programu za letošnje leto. Investirali bodo skoraj 380 milijonov dinarjev, od tega je kar 338 milijonov 434 tisoč dinarjev lastnih sredstev. Razen tega, da so del teh sredstev namenili za dograditev gospodarskih objektov, za nabavo strojev in strojnih priključkov (štiri kombajne), za nabavo plemenske živine, odplačilo anuitet itd., bodo dobršen del sredstev uporabili za objekte družbenega standarda. Investirali bodo v vodovode, pomagali družbenim organizacijam, šolam, regulirali Bolsko, Ložnico itn.

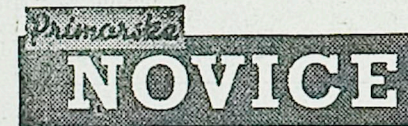
Gorenjsko povezati v turistično celoto

Na nedavnem izrednem občnem zboru Gostinske zbornice za okraj Kranj so poudarili potrebo po povezanosti gostinske dejavnosti s turistično in vsklajevanje zmogljivosti obeh panog. Turizem in gostinstvo sta med seboj tako tesno povezana, da jih ločeno skoraj ne moremo obravnavati. Naši turistični kraji pa bi lahko privabili dosti več gostov, ako ne bi bili tako pusti in prazni. Celotno svetovno znani kraji, kakor Bled, Bohinj, Kranjska gora ne razpolagajo z zadostnim številom športnih objektov oziroma z zadostnim številom športnih naprav, ki bi na kakršenkoli način razvedrile goste. Kar čez noč ne moremo zgraditi športnih objektov, treba je poiskati druge oblike, da bi goste pritegnile v večjem številu na Gorenjsko. Ena izmed takih oblik bi bila v tem, da bi naši turistični kraji ne bili tako osamljeni in nepovezani. Zato je treba Gorenjsko povezati v turistično celoto, poskrbeti bo treba, da si bodo gosti lahko danes ogledali Begunje, jutri Mojstrano, naslednji dan Kropo itd. Pri tem pa je treba misliti tudi na boljšo turistično propagando.

Nov, prepotreben obrat

Pred dnevi so v Vidmu-Krškem odprli obrat družbene prehrane. Ustanovila ga je stanovajska skupnost v sodelovanju centra za napredek gospodinjstva in gospodarskih organizacij. V njem bo dobilo najmanj 1000 ljudi tople obroke malice ali celodnevno prehrano po zmernih cenah.

Več skrbi svilgojstvu na Krasu

Svilarski obrat v Kostanjevici na Krasu je letos nabavil 120 unč semen svilenega preleca, od tega eno četrtno belih japonskih križancev. En sam gram semen belih sviloprejk da do 4 kg svežih svilnenih zapredkov. Na Krasu so dani vsi pogoji za nadaljnjo razširitev in modernizacijo svilgojstva. Na enem hektaru murvinega nasada lahko gojimo 20 unč svilenega preleca, ki da, ko se gosenice zabubijo, 1600 kg svežih svilnenih zapredkov. To se pravi — v 32 dneh nad dva milijona dinarjev dohodka. Vendar pristojni organi tej posebni dopolnilni panogi gospodarstva ne posvečajo tiste pažnje, kot bi bilo potrebno za gospodarski razvoj Krasa.

KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PROSVETA ★ KULTURA PR

TUDI LETOS SO ZASEDLI NA MLADINSKEM PEVSKEM FESTIVALU V CELJU

mladi Sežančani prvo mesto

Te dni je bil v Celju drugi mladinski pevski festival, ki je po vsej Jugoslaviji oživel tradicijo mladinskega zborovskega petja in pritegnil številne mlade ljudi v pevske zборе. Samo v Sloveniji se je za letošnji festival pripravljalo okrog 850 zborov z okoli 43.000 pevci. In ne samo naša okrajna, splošna ugotovitev povsod je bila — količinski in kakovostni porast.

Številni mladinski pevski zbori, ki so šli skozi sito občinskih in okrajnih revij, so se spet zbrali v Celju, da bi z mladostnim ognjem, nam in sebi v spodbudo, znova pokazali sadove svojega vztrajnega in z ljubeznijo prepojenega pevskega dela. Razen zborov iz domala vseh naših republik sta nastopila v Celju 2 zamejska zbora (Trst in Koroška). Razen nastopov v koncertni dvorani je omembe vreden tudi manifestativni nastop pred spomenikom NOB v Celju. Zapeli so združeni zbori (2200 mladih grl). Zadnji dan festivala je nastopilo na zvezni reviji 8 najboljših mladinskih zborov iz vseh republik ter zbori narodnih manjšin. Za nas je še posebno pomembno, da je bil najboljši ponovno pevski zbor osnovne šole iz Sežane, ki ga vodi Majda Hauptman. Mladi Sežančani so tako ponovno potrdili svojo priznano kvaliteto, lepo pa so se odrezale tudi koprške učiteljske s svojimi dirigentom Miranom Haslom. Z zborom celjske gimnazije si deli ta zbor prvo mesto.

Zanimivost letošnjega festivala je bil nastop makedonskih pevcev (2 zbora) in dveh manjšinskih zborov (italijanski iz Pirana in romunski iz Vršca).

Skupno z mladimi pevci so prišli v Celje tudi številni glasbeni vzgojitelji in pedagogi. Računajo, da jih je bilo okrog 300 iz naše države, razen tega pa še vidni glasbeni strokovnjaki iz drugih

držav (Anglija, Francija, Nizozemska, Poljska, Avstrija). Imeli so skupno posvetovanje z glavno temo: glasbena vzgoja mladine.

Kot preteklo leto, je Celje tudi letos sprejelo vse udeležence zveznega pevskega festivala z gostoljubno odprtimi rokami. »Vaša pesem ni za nas samo tradicija,« so rekli svojim dragim mladim gostom, »to je za nas tudi potreba. Potrebno nam je vaše petje, lepota in mladost, ki jo prinašate, potrebna so nam čustva, ki jih vzbuja vaša pesem...« Ni čuda, da je ostal festival vsem udeležencem v toplem spominu. Celjani so samo obžalovali, da so morali spremljati festival le po zvočnikih, kajti njihova Unionska dvorana je bila že skoraj za goste premajhna. Zda, ko so postali zvezno festivalsko mesto, bodo menda začeli misliti na graditev nove festivalske dvorane.

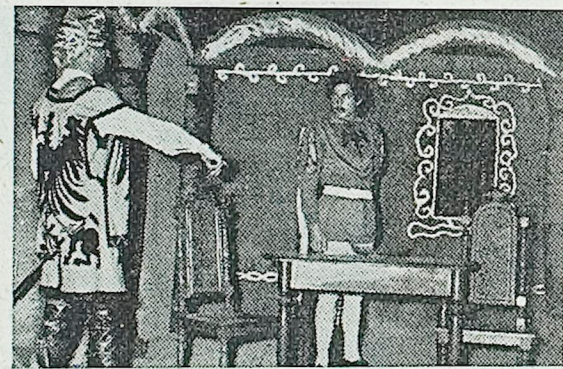
Festivalski odbor je s povabilom tujih opazovalcev in glasbenih strokovnjakov želel opozoriti, da je pri nas mladinsko petje zajelo vso Jugoslavijo in da lahko dobi v bodoče tak festival tudi mednarodni značaj, kajti pesem je bila že pogosto tista lepa vez zблиževanja in prijateljstva med narodi.

IVANA ŠČEKA

Deset pesmi

Pred kratkim je Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev v Kopru izdal drobno knjižico z naslovom »Deset pesmi za otroški zbor, Orffov instrumentarij in godalni orkester«. Uglasbil jih je v Kopru delujoči skladatelj Ivan Šček, besedilo pa je napisala pesnica Marta Gorup.

V Slavini pri Postojni je mladinska organizacija zelo aktivna. Med drugim so z velikim uspehom uprizorili tudi igro »Hči mestnega sodnika«. Igrali so že v Slavini in v Zagorju, gostovali pa bodo še na Uncu, v Prestranku in v Vipavi. Na sliki: prizor iz II. dejanja

UTRINEK S PLENUMA OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V KOPRU

Zanemarjanje šolstva slaba usluga našemu gospodarstvu

Ne samo, da vse doslej nismo odpravili bistvenih problemov, ki tarejo naše družbene službe, predvsem šolstvo in zdravstvo — ampak je žal tudi naš odnos do tega pomembnega vprašanja še vedno preveč mlačen in načeljen.

V koprski občini, na primer, se predvsem prosvetni in zdravstveni delavci še vedno otepaajo z najrazličnejšimi težavami. Sicer lahko večkrat slišimo, da komuna, ki postaja temeljna celica naše politično-teritorialne ureditve, vlogo vse napore, da bi vskladila razvoj in potrebe teh negospodarskih služb s širokim razmahom ostalih področij gospodarstva. Te trditve zares ne gre podcenjevati, toda kaj nam koristi dobra volja naših upravnih organov in njih pripravljenost za pomoč, če se slej ko prej zatakne slednja pobuda, slednji narek pri vprašanju sredstev. In prav tukaj, v tem argumentu tiči žal globoko zakopano spoznanje, da brez sodelovanja slednjega občana, brez večjega čuta odgovornosti za skupne naloge, ne bomo še lep čas premostili sedanjih težav.

Medtem ko tarejo naše gospodarske

organizacije na eni strani kadrovske težave, le malokje pomislijo na to, kako slabo uslugo delamo našemu gospodarstvu, če prepuščamo tako pomembno vprašanje, kot je šolstvo, samo komuni in njenim upravnim organom, namesto da bi iskali kadrovske problematiko prav v težkih pogojih šolanja naše mladine.

Te in vrsta drugih ugotovitev je vznikla pretekli ponedeljek tudi na plenumu Občinskega sindikalnega sveta Koper kot osrednji del razprave. Problemi učnega kadra, prostori, učila, pereče stanovanjsko vprašanje prosvetnih in zdravstvenih delavcev, (ne) gradnja nove šole in podobno so le del problemov, ki so jih analizirali člani plenuma.

Vsekakor gre vsestransko pozitivno oceniti prizadevanje sindikata, da se je še bolj aktivno vključil med odločne zagovornike načela o potrebi po izboljšanju odnosa do teh služb, vendar se nepristranski opazovalec ni mogel znebiti vtisa, da sta slednji predlog in sklep preveč spoznanje in bojazen, da bo ostalo zopet nereseno vprašanje sredstev.

Člani Tržaškega kvarteta, ki so pretekli teden priredili v Kopru koncert kot gostje Zavoda Primorske prireditve

PRIMORSKE PRIREDITVE
GOSTOVANJE TRŽAŠKEGA KVARTETA

Pri izviru čiste glasbe

V petek, 19. maja je v Kopru gostoval Tržaški kvartet. V svojem zanimivem programu nas je za kratko urico popeljal v svet najčistejših glasbe, ob kateri smo pozabili hrupno vsakdanjost ter podoživljali umetništvo, ki so ga vzravnale iz najintimnejših hotenj velikih mojstrov.

Kvartet sestavljajo: I. violina — Baldassare Simeone (koncertni mojster tržaške filharmonije), II. violina — Angelo Vattimo, viola — Sergio Luzzatto, čelo — Ettore Sigon (redni profesor čela na tržaškem konservatoriju).

Ze v prvem delu koncerta so nam gostje pokazali, da so rojeni muziki.

Težko bi dobili skupni imenovalec pri naštevanju odlik posameznih izvajalcev, kajti vsak je bil mojster na

svojem področju. Morda sta nabolj izstopala I. violinist, ki je s svojim lepim tonom in čudovito artikulacijo očaral poslušalstvo, in čelist, ki je razvil do zadnjega bogati register iz raznih možnosti svojega instrumenta.

V drugem delu koncerta je bil na sporedu Verdijev kvartet v e-molu, ki je ednjo komorno delo velikega pevca iz Roncole. Ob poslušanju tega genialnega dela si nehoti mislimo, kaka škoda, da ni mojster še kaj podobnega napisal.

Morda je kvartet ravno tu pokazal svoj obširen register muzikalnosti, intonacijske preciznosti, barvne izenačenosti, prehajanje preko najtežjih mest z lahkotnostjo popolnega mojstrstva.

Izvajalec je sicer skromno, toda navdušeno občinstvo toplo nagradilo za tako lepo doživetje, v katerem je za kratkih 60 minut vedrilo pri izviru čiste glasbe.

I. S.

210 prvačkih let

Okrajna sveta Svobod in prosvetnih društev Gorica in Koper ter prosvetno društvo »France Bevk« iz Prvačine so pripravili v nedeljo revijo godb na pihala Slovenskega Primorja. Revija pa je bila obenem tudi počastitev 210-letnice ustanovitve godbe v Prvačini.

Sredi 18. stoletja, tako pravi ustno izročilo, so se zbrali godci, ki so v tistih časih godli na gosli in bas, ter ustanovili združbo, ki je s svojo muziko razveseljevala ljudi po svatbah, sejnih in ob praznikih. Sredi prejšnjega stoletja pa so že imeli pihhalno godbo, ki ni več igrala samo »na uho«. Prvačani so bili znani godci, saj so imeli instrumente v vseh hišah v vasi.

Na nedeljski reviji v Prvačini je sodelovalo osem ansamblov: godba DPD Svobode iz Kopra, rudarjev iz Idrije, prosvetnega društva iz Pridvora, mladih gasilcev iz Nove Gorice, dalje godbe DPD Svobod iz Izole, Anhovega in Divače ter seveda godba jubilatka, ki je ob zaključku revije zaigrala koračnico svojega dirigenta »210 prvačkih let«, skladbo napisano nalašč za ta spominski dan.

Revija godb Slovenskega Primorja je pokazala tako izvajalsko raven, kakršne številno občinstvo verjetno ni pričakovalo. Resnici na ljubo moramo povedati, da je bila najboljša godba idrijskih rudarjev, pa tudi godbi iz Kopra in Izole nista mnogo zaostajali. Uveljavili so se vsi nastopajoči ansamblji in med njimi skoraj ni bilo večjih razlik, izjemši godbo mladih gasilcev iz Nove Gorice. Tej godbi pa bi bil nujno potreben dober dirigent, ki bi bil tudi pedagog, saj ima najmlajši godbenik komaj 12 let in najstarejši še ne 18. Škoda bi bilo, da bi tak mlad rod, ki ima veselje do igranja, ne vzgojili v res dobre godbenike.

I. P.

KAJ MORAMO VEDETI PRED VOLITVAMI V NOVE ŠOLSKE ODBORE

Samostojna šola

Številna posvetovanja po vsej naši državi nas opozarjajo, kako velikega pomena je novi sistem finansiranja šolstva in novi ekonomsko-družbeni odnosi v šolah. Tega se moramo zavedati tembolj, ker so pred nami tudi volitve novih šolskih odborov, ki dobivajo v tem razvoju vedno pomembnejšo vlogo.

Namen najnovejših uredb in zakonov na področju prosvete je osamosvojitve ustanov, njihovo preoblikovanje v družbene ustanove, ki bodo z lastnimi močmi in s sodelovanjem pristojnih činiteljev razvijale in dvigale kakovost svojega dela, obenem pa se prilagajale življenju v vsej njegovi pestrosti. Na nekem posvetovanju je član ZIS Krsta Crvenkovski rekel, da je danes treba odgovoriti na vprašanje, ali je mogoče ta proces razvoja šolstva uspešno in družbeno koristno razvijati po poti nadaljnjega podržavljanja šole ali pa je boljše ustvariti šolo kot vedno bolj samostojno družbeno institucijo za izobraževanje. Nove uredbe upoštevajo šole kot samostojne ustanove, ki ne temeljijo na deklaracijah in zakonskih direktivah, sredstev jim ne dodeljuje proračunski administrativni aparat in ne ocenjujejo njih organi politično teritorialnih enot. Toda vse to, je poudaril tovariš Crvenkovski, ne osvobaja politično teritorialnih enot obveznosti, da zagotovijo sredstva za finansiranje šol, ki jih ustanavljajo.

Potrebni pa niso samo gmotni, ampak tudi drugi interesi, ki bodo vplivali na splošno zanimanje družbe za izobraževanje človeka. Tu ne gre samo za zanimanje republike, zveze in komune, da bi imeli čim več izobraženih in kvalificiranih ljudi, ampak tudi za zanimanje kolektivov, gospodarskih združenj in končno tudi posameznika. V bodoče bo življenjska ra-

ven proizvajalca še bolj odvisna od njegovih kvalifikacij. In tudi zato je izobraževalne ustanove smatrati kot samostojne in ne kot okrajne ali komunalne in vsi činitelji — od politično teritorialnih enot do oblastnih organov, gospodarskih organizacij in drugih ustanov — jih morajo finansirati. Komunalne šole pa so osnove, ki morajo zagotoviti izobrazbo vsem mladim in drugim delovnim ljudem na svojem območju.

Novi sistem oziroma decentralizacijo je treba upoštevati predvsem v duhu naše šolske reforme. Naše šolstvo in druge negospodarske dejavnosti so se znašle na začetku tiste poti, kjer so bile gospodarske organizacije ob upoštevanju delavskega samoupravljanja. Za razliko od gospodarstva pa gre tu za dve vrsti upravljanja: za samoupravljanje kolektiva in za družbeno upravljanje, ki ga predstavljajo ljudje od zunaj — šolski odbori. Tako dobivajo ti organi družbenega upravljanja zadnje čase vse več pristojnosti, toda tudi zahteve organov samoupravljanja so vedno večje.

Do zdaj smo pogosto ugotavljali, da so se šolski odbori ukvarjali v glavnem z materialnimi problemi in manj s pedagoškimi. Vse to je dobilo zdaj še poseben poudarek. Pedagoške prijeme bo treba izvajati čedalje bolj po zahtevah šolske reforme in življenjskih potreb, na drugi strani pa imajo šole v novem sistemu finansiranja pravico pridobivati sredstva in so obenem poslovno popolnoma samostojne. Notranja delitev teh sredstev je stvar organa družbenega upravljanja v šoli. Razen tega je odgovorna dolžnost šolskih odborov ocenjevanje pedagoških delavcev, ki bodo v novem sistemu izenačeni v pravicah in dolžnostih z vsemi drugimi delavci.

Z. L.

Vladimir Lovce

Novi, lepo urejeni prostori Pionirskega doma v Kopru

so zasluga požrtvovalnih in iznajdljivih članov komisije, ki so jo sestavljali predstavniki najbolj zainteresiranih organizacij

Kot smo na kratko že poročali, so naši pionirji ob koprskem občinskem prazniku dobili prav posebno darilo: nove in lepo urejene prostore Pionirskega doma.

Pred dobrim letom so zastopniki raznih organizacij (Rdečega križa, Društva prijateljev mladine, Društva za izobraževanje žena, staršev in komune) osnovali posebno komisijo, ki je imela nalogo, da prostore bivše menze Ljudske milice preuredi za namene Pionirskega doma. Že dolgo je namreč znano dejstvo, da so potrebe otroškega varstva da-

leč večje kot zmogljivost ustanov, ki jim je to naloga. Zato je bil prav problem koprškega pionirskega doma in otroškega vrta pogosto predmet razprave na številnih sestankih društev, organizacij in zborih volivcev. Težko je bilo čakati, kdaj bo proračun zmogel toliko sredstev in odobril potrebno vsoto za adaptacijo novih prostorov, kajti stari so postali hudo pretesni za naraščajoče potrebe otrok zaposlenih staršev.

Našli so se ljudje, predstavniki najbolj zainteresiranih organiza-

cij, in osnovali so komisijo, ki je imela nalogo, da zbere potrebna sredstva. Člani komisije so se zavedali, da ta naloga ne bo lahka, vendar so šli na delo polni optimizma in dobre volje. In tudi potrebovali so vse to zaradi množice težav, na katere so naleteli pri svojem enoletnem delu. Sadevi teh skupnih naporov pa niso bili zaman.

Najprej je bilo treba najti stavbo: podarila sta jo Oddelek za notranje zadeve in občinski ljudski odbor. Potem je bilo treba rešiti stanovanjski problem treh strank, ki so tam še stanovale po odselitvi menze, potem nabava gradbenega materiala, finančno vprašanje itd.

Akcijo je kot prvi izdatno finančno podprl Zavod za socialno zavarovanje, veliko razumevanje pa so pokazali tudi delovni kolektivi. Nič čudnega, saj je šlo direktno za njihove koristi in interese, za njihove otroke. Tako so prispevala večje zneske podjetja Tomos, Iplas, Intereuropa, Pristanjšče, Elektro-Koper, Rižanski vodovod, Autocommerce, Slavnik, Stil, Bor in drugi. Tudi 'zvajalci' — projektanti, gradbeniki in obrtniki — so bili uvideni in so po svojih močeh pomagali.

Napačno bi bilo misliti, da je zdaj s temi novimi in lepo urejenimi prostori rešen problem otroškega varstva v Kopru. Niti vprašanje samega Pionirskega doma še ni dokončno urejeno. Okrepiti ga bo treba predvsem pedagoško in urediti kuhinjo, ki je še brez ustrezne opreme, saj ima le stari štedilnik in 80-litrski brzoparilnik. V domu pa kuhajo kosilo za okrog 200 otrok in pripravljajo malice za okrog tisoč šolskih otrok.

Svojevrstna slovesnost koprskih pionirjev ob otvoritvi je dobila posebno obeležje še z obljubo, da bodo move in lepe prostore čuvali in cenili ter skrbeli, da bodo ostali v takem stanju čim dalj časa in da jih bodo razkazovali svojim vrstnikom iz drugih krajev kot dokaz skrbi koprskih občanov za mladi rod.

Št. Br.

Tokrat, za spremembo, nekaj modelov za naš nadobudni naraščaj, ki že prav dobro ve, kaj je moderno in potrebuje morda več časa kot mi, da se pred ogledalom prepriča, da sta obleka in pričeska v redu...

Slavencem se je izpolnila želja

V soboto popoldne so odprli v vasi Slavina pri Postojni prenovljen trgovski lokal. Svečanosti so se udeležili predstavniki delavskega sveta trgovskega podjetja

»Javornik« iz Pivke in krajevne- ga odbora. Vsa dela je finansiralo podjetje iz lastnih sredstev. Lokal je lepo urejen in je prav gotovo eden najlepših tovrstnih lokalov daleč naokoli. V trgovini bodo prodajali največ prehrabene in gospodinjinske predmete, razen tega pa bo moč v trgovini kupiti tudi tekstilno blago.

Trgovsko podjetje »Javornik« Pivka je zelo delavno, saj ima kar 20 poslovalnic. V načrtu pa imajo še ureditev poslovalnic v Košani in Dolanah. Če bodo vaščani iz Koč pri Prestranku pripravljeni urediti primeren prostor, bo podjetje tudi v tej vasi opremilo in odprlo primerno poslovalnico. Zaradi manjšega prostora bi bila poslovalnica odprta le nekaj dni v tednu. Št. Br.

KRVODAJALCI

Nne 15. V. in 18. V. 1961 so se na Postaji za transfuzijo krvi Izola pripravili kot prostovoljni krvodajalci:

BOLNIŠNICA IZOLA: Milka Rozac
BOLNIČARSKA SOLA PIRAN: Marta Leben, Nada Slemenik, Sonja Svara, Biserka Vizjak

DELAMARIS: Angel Jerebica, Bozila Slavič, Desanka Sosič
KMET: Ignacij Meton

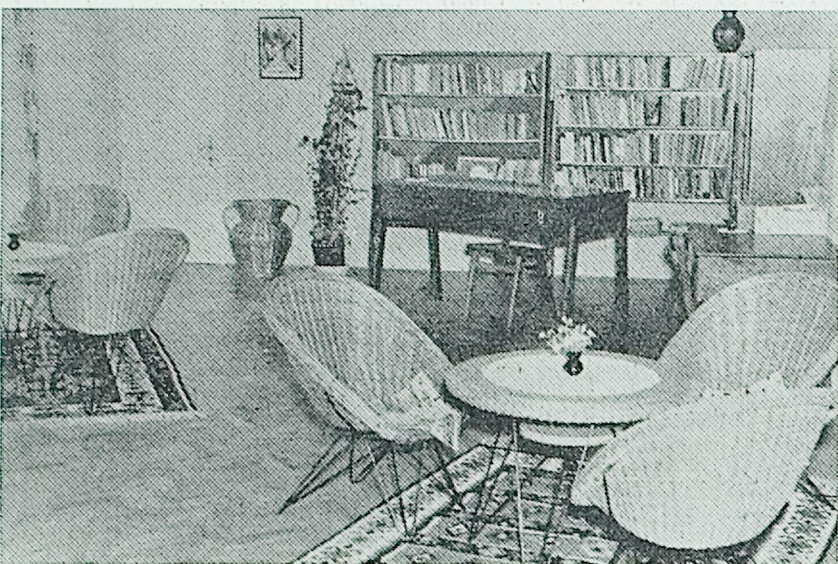
LADJEDELNICA PIRAN: Leopold Bizjak

OZZS KOPER: Sonja Bertok, Valerijan Bertok, Marija Ivetac, Pavla Krašovec, Stane Kuhar, Alojzija Marn, Franc Semen, Majda Vatzak, Rado Vodopivec, Albin Zabrc

II. OSNOVNA SOLA IZOLA: Vladimir Prinčič

PIRANSKE SOLINE: Ana Predoncan
SOLA KOPER: Anica Banel, Miha Borovič, Jožica Cvetkovič, Katica Debevec, Marjan Dovč, Justina Falkner, Stana Ferš, Rozana Hrvatič, Irena Hudales, Edi Jakomin, Alma Koren, Marjana Krašna, Saša Ličan, Slobodan Morun, Anica Opeka, Otmar Rotner, Marjan Sargon, Ivan Stranjšak, Brnina Jerja
TOMOS: Jože Beden, Rina Daneu, Jolanda Deluk, Jože Gomizelj, Franc Hirsman, Armando Hrvatini, Sergej Jagodič, Himko Krkač, Doroteja Majhen, Franc Majhen, Slavka Podpečan, Marjan Podvršič, Stane Pompe, Genovefa Prelec, Stanko Ravnikar, Jurij Sagadin, Danilo Savarin, Roman Sore, Pavla Sener, Franc Udovič, Terezija Ules, Marjan Ušaj, Lucija Vatovec, Oton Zalašček, Jože Zgojzdnik, Helena Zorko

KOMANDA VOJNOG OTSJEKA KOPER: Jovan Conić, Ivan Čevd, Radovan Kovacevič, Sefki Šabidinovski, Kostadin Taseski, Vljak Topolovič

V prostorih novega Pionirskega doma je dobila streho tudi koprška Pionirska knjižnica. Na sliki: detalj okusno urejene čitalnice

V POSTOJNI OB ZAKLJUČKU TEDNA RK

Prizadevni podmladkarji

V dvorani Doma železničarjev v Postojni je bila pretekli teden slavnostna akademija v počastitev krvodajalcev in aktivistov Rdečega križa. Program so izvajali podmladkarji osnovnih šol iz Studena, Bukovja, Hruševja, Prestranka in Postojne ter podmladkarji RK iz Deškega vzgajališča Planina. Predsednik občinskega odbora RK dr. Franc Ambrožič je podelil 33 srebrnih in eno zlato značko krvodajalcem iz postojnske občine. Zlato značko je prejel delavec podjetja LIV Janez Cestnik, ki je že več kot desetkrat dal svojo kri.

Tuid na področju Pivke je bila organizacija RK zelo aktivna. Od 33 odlikovanih krvodajalcev jih je bilo 12 s področja Pivke. V Zagorju so priredili ob zaključku Tedna RK samostojno akademijo.

V Tednu RK so zaključili tečaje prve pomoči. V tem tednu je bilo več predavanj, ki so jih spremljali filmi, ki so obravnavali preprečevanje nezgod itd. Posebno so se odrezali podmladkarji RK. Izvedli so več nabiralnih akcij. V Košani so na primer nabrali 17.800 din prostovoljnih prispevkov. Skoraj v vseh šolah je vključenih v podmladek RK 100% učencev, razen v Postojni, kjer jih je 80%. Med najboljše podmladkarje sodijo učenci iz osnovnih šol v Prestranku, Planini, Hruševju, Bukovju in v

Pivki. Svojevrstno akcijo so si ob dnevu RK omislili podmladkarji iz Planine. Obiskali so vse krvodajalce, ki so v lanskem letu dali kri, jim izročili zahvalna pisma in jim poklonili šopke cvetja.

Št. Br.

JUGOSLOVANSKE PIONIRSKKE IGRE

Pionirski odredi občine Piran razstavljajo

Pred kratkim je bila v dvorani DPD Svoboda v Piranu skupna razstava osmih pionirskih odredov piranske občine: osnovnih šol iz Pirana, Portoroža, Lucije, Sečovelj, Ravna, vzgojnega zavoda Elvire Vatovec in

Razstavo so uredili premišljeno in z okusom. Zal pa sta bila razstavna prostora pretesna, zaradi česar sta vzbujala vtis prenatrpanosti. To je bilo krivo, da posamezni predmeti niso prišli do prave veljave, pred-

v njem. Tod je razstavljala svoje izdelke tudi osnovna šola iz Lucije. Pogled sta nam pritegovali maketi Šole in bivše železniške postaje ter ličen model jadrnice. Nekatere risbe in spise (n. pr. spis in ilustracija o streljanju talcev v Luciji) odlikuje otroška prisrčnost. V dvorani nas napisi in kratki članki na zidovih seznanjajo z razstavljavci, doseženimi uspehi in zgodovino obeh vzgojnih zavodov.

Razumljivo je, da piranska osnovna šola, kot največja v občini, prekaša vse ostale po razsežnosti razstavljenega gradiva. V obilici razstavljenih predmetov se človek niti prav ne zave, koliko truda in iznajdljivosti so terjali posamezni izdelki. Tu je ciklostirani šolski list Galeb. Napis nas opozori, da je izšel v 100 izvodih, od katerih je sedem izvodov »bibliofilskih«. Dežurni nas je opozoril, da si lahko nabavimo svoj izvod. Bržkone niso zahtevali nič manj truda tudi posamezni razredni listi, ki so jih raznoževali učenci sami — list III. c razreda »Mali Pirančan«, V. c »Mamica mi je povedala« ter albumi, ki so delo razreda ali posameznikov. Pozornost nam vzbudi tukaj zaradi svoje izdelave in učinkovite razsvetlitve velik model dubrovniške nave ter reliefi in lesorezi ob njem.

Vse šole razstavljajo v tem prostoru izdelke mladih risarjev in literatov. Risbe in članki nas seznanjajo s preteklostjo Pirana, Portoroža in Sečovelj. Izvemo tudi zgodovino nekaterih pomembnejših podjetij kot so soline, ladjedelnica, hotel in zdravilišče Palace, rudnik itd. Škoda, da so mnogi članki pisani na pisalni stroj, ker jim to odvzema del prepričevalnosti in otroške neposrednosti. Sem in tja je premočno čuti učiteljevo roko — roko korektorja. Ljubek je domislek literarnega

krožka iz Sečovelj, kjer so otroci svoje spise opremili z ličnimi ilustracijami, te škoda, da dela tudi po vsebini niso tako skrbno odbrana kot so po zunanem videzu. Mladi sečoveljski literati nas seznanjajo s svojim delom še s primerkom svojega Tednika in dramatisacijami Kernikovega dela Očetov greh.

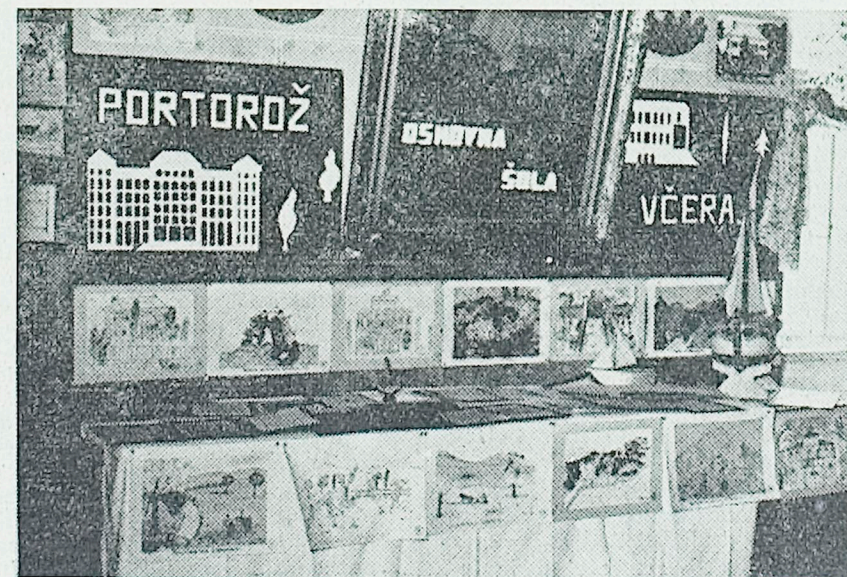
Mladi zbiralci iz Portoroža so preteklost svojega domačega kraja prikazali v albumu Portorož včeraj.

Posebno pozornost so vzbujali izdelki gojencev Zavoda za gluho mladino. Nekatere šole so razstavljale zanimive starinske predmete, n. pr. stare vezanine, istrske noše, stare svetilke, ki kažejo razvojno pot luči od sveče do elektrike, numizmatično zbirko, model jadrnice iz leta 1700, starinske predmete za domačo rabo. Z obdobjem narodnoosvobodilnega gibanja nas je seznanjala razen risb in spisov tudi zbirka partizanskega tiska, ki ga je v posebni stekleni omari razstavila Osnovna šola Piran. Predalec bi nas odvedlo naštevaje in opisovanje vseh razstavnih predmetov, čeprav bi to zaslužili. Vsekakor pa so vse šole, ki so na razstavi sodelovale, zaslužile tako po kvaliteti kakor tudi po vloženem trudu večje število obiskovalcev tudi izven vrst mladine in prosvetnih delavcev.

— 218

NOVE knjige

Vojo Terić: SEDEM BORCEV. Vojo Terić je bil v narodnoosvobodilni vojski komandir in komisar divizije. Med boji v Sutjeski je bil komandir čete, ki je bila v glavnem uničena. Njegovo delo Sedem borcev ni knjiga spominov, marveč roman, v katerem je pisatelj na zanimiv in umetniški način svoje spomine presnoval. Delo je prevedel Jože Zupančič, izdal pa ga je zavod »Borec« v Ljubljani.

Zavoda za gluho mladino iz Portoroža ter italijanske osnovne šole.

Razstavo »Moj kraj včeraj« so priredili ob koncu prvega dela jugoslovanskih pionirskih iger z namenom, da bi prikazali delo učencev v tem delu tekmovanja.

vsem risbe, ki so prikazovale dogodke iz NOB, zgodovinske prizore in znamenitosti krajev piranske občine.

V manjšem razstavnem prostoru so nas risbe in slike iz Mestnega muzeja seznanile s starim Piranom, njegovimi posebnostmi in z življenjem

OSPU NENEHNO GROZIMO VODE

Krajevna cesta, ki se na črnokalskem klancu odcepi z glavne prometne žile proti obmejnemu Ospu, je s svojimi strmimi in vijugami premalo privlačna tudi za take turiste, ki poznajo lepote te kotline, katere severno stran omejujejo veličastni skladi sto in več metrov visokih navpičnih skalnih sten, da bi se odločili za njo. Domačini, ki poznajo pronicavo kraško podzemlje, pa se pred slednjo nevihtu zaskrbljeno ozirajo v steno nad vasjo, ki bruha na dan neverjetne količine vode. Resda dobršen del hudournih voda zajema glavno korito hudournika, ki se izliva v Miljski zaliv, vendar je podzemni kanal, ki je speljan pod vasjo, prava past za domačine. Kanal je namreč v tako slabem stanju, da se pod pritiskom vode zasipa in grozi z vgrezanjem tal in seveda tudi poslopij nad njim. Osapci pravijo, da preživijo marsikatero noč, ko divja pod njimi podivjani element, v hudem strahu. Edino rešitev vidi v tem, da bi kanal zasuli in ga v podnožju skalnega previsa preusmerili v strugo hudournika. Uresničitev te zamisli seveda ni tako enostavna in terja brezpogojno strokovno delo.

Osapci so že na številnih zbrih volivcev seznanili odbornike Oblo Koper s to nevarnostjo, a pravijo, da se udeležujejo njihovih zborov vedno drugi odborniki, ki sicer obljubijo posredova-

nje, vendar so doslej vsi predlogi ostali samo na papirju.

Sicer pa v Ospu ne čakajo vedno na pomoč od zunaj, ampak se lotijo kar sami tudi zahtevnejših komunalnih del. Tako so samo za ureditev mostu čez strugo hudournika žrtvovali 500 prostovoljnih delovnih ur. Socialistična zveza ima namreč v Ospu in podružnici sosednje vasi Gabrovica 210 članov, ki s tvornim delom dosledno uresničujejo vse zamisli, ki se porajajo bodisi na skupnih sestankih ali pa v sekih za gospodarska in komunalna vprašanja, za kulturno prosvetno delo in v mladinski sekciji. Najlepša pridobitev zadnjih dni je lepo urejena dvorana s odrom, radijskim sprejemnikom in ozvočenjem. Tukaj sedaj redno prirejajo kulturne prireditve, ki jih vzorno vodi edina učiteljica v vasi Ema Škorja, razen tega pa obiskuje Osp tudi potujoči kino. Krajevni odbor SZDL si je tako ustvaril iz nabranih vstopnin že lep sklad, kajti obsežen program prireditev, ki so ga sestavili v počastitev obletnice revolucije za vse leto, je povezan s precejšnjimi stroški.

Sekcija SZDL za komunalna vprašanja pa je ponovno temeljito proučila že vrsto let aktualen predlog o uvedbi redne avtobusne zveze s Koprom. Vaščani so pripravljeni sami urediti in

razširiti 4 km dolgo cesto do Črnega kala, da bi ustrezala za avtobusni promet, kajti sedanje stanje, ko morajo številni delavci in učenci, ki obiskujejo dekansko osemletko, pešati v vsakem vremenu do 4 km oddaljene avtobusne postaje, postaja naravnost nevzdržna. Z ureditvijo ceste pa bi hkrati zagotovili 31 kooperantom dekanske KZ in ostalim kmetijskim proizvajalcem boljši transport povrtnin in sadja. Slabe prometne zveze so namreč vzrok, da prebivalci ne morejo vnovčiti dobršnega dela pridelka. Da ta ni neznaten, dokazuje samo primer, da so v prejšnjih letih poslali samo Osapci na tržišče najmanj 400 stotov češenj, okrog 600 stotov marelic in podobno.

(b)

Motorna ladja Splošne plovbe Piran »Martin Krpan« v pristanišču

PREBIVALCI PETRINJE O SVOJIM PROBLEMIM

NAJBOLJ OBČUTIMO POMANJKANJE VODE

Petrinje v hrpeljski občini so znan partizanski kraj, zato si tudi sedanje vneume domačinov za obnovo domače vasi ni težko tolmačiti. Kljub temu pa se zdi skoraj neverjeten podatek, da so samo v zadnjem razdobju žrtvovali Petrinjčani za ureditev 80 metrov nove in 280 metrov stare ceste za živino več kot 3800 prostovoljnih delovnih ur. Gre namreč za izredno pomembno krajevno cesto za živino in da bi zagotovili sebi in številnim voznikom motornih vozil varnost, so zgradili pod avtomobilsko cesto še podvoz, čeprav bi moral zanj poskrbeti izvajatelj del nove ceste na tem odseku. Vrednost opravljenega dela cenijo na najmanj 200 tisoč dinarjev, kajti marljivi graditelji so sami prispevali tudi prevoze in gradbeni material, žico in podobno.

Najbolj bolna točka, ki ni le krajevnega, ampak tudi vsesplošnega pomena, pa je pomanjkanje vode, kar pravzaprav najbolj graja številni vozniki motornih vozil in turisti, ki se vsak dan ustavljajo v tem kraju, ki je izhodišče na Slavniki. Resda imajo v Petrinjah sredi vasi javno izlivko, vendar je rezervoar, v katerem se zbira deževnica, skrajno nehygieničen oziroma v sušnem obdobju sploh prazen. Takrat pa prinašajo vaščani vodo iz 500 m oddaljenega izvirka, ki so ga uredili še v časih ranke Avstrije. Ljudje v Petrinjah in okolici še danes radi govorijo o primeru, ki se je zgodil pred časom, ko se je vnel na glavni cesti pred njihovo vasjo tuj avtobus in so prisotni le s težavo prebrčali neko ženo, ki se je upehana vračala s tega oddaljenega izvirka

s tovorom vode, da je odstopila vesbino čebra za gašenje požara. Vsekakor tragikomičen primer, vendar dovolj razumljiv dokaz, da Petrinjčani problem vode zares hudo tare.

V Petrinjah sicer ne dvomijo v to, da bodo s skupnimi napori rešili tudi to vprašanje, vendar gre tokrat za večjo investicijo, ki je sami očitno ne bi zmogli. Predlagajo namreč, da bi bilo najbolj smotno, če bi zgradili nad vasjo rezervoar, kamor bi črpali vodo iz bližnjega izvirka.

GELÉE ROYALE — MATIČNI MLEČEK, garantirano znano, stabiliziran — proizvod Zavoda za čebelarstvo, dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki pripravljajo še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji« v Ljubljani.

PROMET KOPRSKEGA PRISTANIŠČA V PRVIH ŠTIRIH MESECIH LETOŠNJEGA LETA

ZNATNO PRESEGANJE PLANA

V mesecu aprilu je delovni kolektiv podjetja »Pristanišče Koper« pretovorilo 20.814 ton blaga. Od navedenega mesečnega prometa je bilo 3.318 t v izvozu, 14.103 t v uvozu in 3.393 t v obalnem prometu. Domače ladje so prepeljale 16.894 t tovora, tuje ladje pa 3.920 t blaga. Največ je bilo raznega (generalnega) tovora in sicer kar 11.278 t, nato slede nemetali s 4.000 tonami, raznega gradbenega materiala je bilo 2.248 t, obdelan in neobdelan les 2.072 t, cementa je bilo 550 t, premoga 420 t ter izdelkov metalurgije 246 t. Zanimivo je, da je bilo nad polovico vsega tovora v mesecu aprilu generalni tovor, ki je najdragocenejši in za katerega se potegujejo vsa pristanišča. Največ je bilo južnega sadja, sledi papir in razni linijski tovor predvsem na progi za Severno Ameriko. Druga zanimiva novost je, da se je začel izvoz večjih količin rezanega lesa z linijskimi ladjami »Jugoslovanske linijske plovidbe« iz Kopra za bližnji vzhod, kar bo v znatni meri pripomoglo k stalni uvedbi pristajanja ladij tega podjetja v Koprno na progi Jadran—Bližnji vzhod.

Skupni promet v letošnjem letu do konca meseca aprila izkazuje 6% porast nasproti prometu v istem razdobju lanskega leta, vendar lahko ugotovimo, da je letošnje mesečno povprečje mnogo bolj izenačeno kot lansko leto, saj znaša letos 20.880 t. Tako znaša letošnji pretovor 83.519 t nasproti 66.298 tonam blaga v štirih mesecih lanskega leta. Od letošnjega prometa je bilo 10.365 t tovora v izvozu, 60.853 t blaga v uvozu in 11.724 t v obalnem pro-

metu. Promet v tranzitu je znašal 438 t tovora, 59.949 ton blaga so prepeljale domače ladje, 23.570 ton pa tuje. N. N.

OD KONCA DO KONCA - SEŽANE

Je bilo pač tako, da sva z Jankom šla od konca do konca. Če bi slišala naprej proti Danam, se potem obrnila in jo po polzevo mahnila mimo bivše cestarske hiše proti Frntičem in nazaj, bi lahko tudi rekla, da sva Sežano videla od začetka do konca ali pa od začetka do začetka. Tako pa naslov držijo kot pribit.

Od brivsko-frizerskega salona proti hotelu »Triglav« se nekaj dogaja. Izkopali so in že zasuli jarek, v katerega so položili kabel za javno razsvetljavo. Vrsta visokih železnih drogov — zadnji je prav ob odcepu ceste, ki pod hotelom zavije proti Tomaju in Stanjelu — bo zamenjala žice nad cesto. Drogovi z živorebrnimi telesi se sklanjajo nekako nad središče cestišča in obetajo vse drugačno svetlobo. Drog na križišču ima celo dva vratova. Ni šment, da turisti ne bodo našli »Triglava« tudi ponoči!

Kaj bo z upanjem, ki že dalj časa tli v Sežanah, ko se, priznajmo, neradi ozrejo v tisto ne popolnoma opuščen zgradbo in njeno okolico pod prvimi kostanji ob avtobusnem postajališču? Na enem in drugem koncu je preveč poznana, da bi jo opisoval. Z neprijetnim vonjem tudi sama opozarja na svoj obstoj.

Nisem mogel verjeti, dokler nisem videl na lastne oči. Zvrnil se je, kot je bil visok in širok. Dimnik namreč. Na terasi novega komunalnega bloka. Z njega in na njegovega brata so bile napeljavane tri žice za sušenje perila. Vse točno po načrtu. Pa ti pridejo mulci in se obesijo na žice. Seveda niso mislili, da so perilo. Hotel so se le malce pocičali. Dimnik pa: treski! Stanovalec pa: potres? Kaj ne, saj je tresčilo kakih 2000 kg opake in cementa! Morda zaradi sime-trije, čeprav ni več moderna, so se ujezili še na drugi dimnik in ga močno skrajšali. Zdaj se pa gospodinje

bojijo zakuriti, ker bi dim božal perilo.

Z Jankom sva se ozirala okoli in štela nekatere igrčke ali kaj vem, kakšne naprave za regulacijo dima. Tudi te so že bile visoke. Toda ne dolgo. Kmalu so postale ex. Slišal sem, da je bilo nekaterim malce nerodno in da se nekaj dni niso pokazali, pa menda ni res.

Sredi Sežane je čeden lokal, ki mu pravijo »Delikatesa«. Ni mu kaj očitati ne vsebinsko ne formalno. Manjka mu le pritliklina, v kakršni hodi papež sam. Pravijo, da sta kriva projektant in tisti, ki je pri obratovanju dovoljenju spregledal potrebo po takem kotičku. Jaz pa pravim, da je bil namen dober. Kdo bi namreč mogel predvidevati, da bodo v lokalni servrali tako dobro tekočino, da se nekateri stalni gostje ure in ure ne morejo odlepiti od pulta, čeprav v lokalu ni pravih stolov. Nemara za-dostuje tistih par okroglih stolov, na katerih se tako imenitno sedi okoli in na visokem nivoju. Naj bo karkoli, dejstvo je, da je hišni svet zadolžil »Preskrbo«, ki je najemnik poslovne-ga prostora, da namesti za vogal močno luč. Morda potem ne bo več ne-nenega zamaknaja zidov.

Od starega grada do ceste na želez-niško postajo je kriza za pešce. Av-tomobil je popihla tik ob rami, da te kar zanese. Kako lepo bi bilo, če bi Uprava komunalne dejavnosti zbrala četo cestarjev in jim rekla: tu je va-še časno delovnišče! Recimo poleti, ko deževje ne razdira občinskih cest. Morda bi bilo treba odstraniti ali premakniti kak zid, odstraniti drogo-ve, izravnati in posutiti stezo za pešce. Delo bi samo pokazalo, kako in kaj. Pravo čudo je, če na tem odseku še ni bilo prometne nesreče.

Nasproti sedanjih benecinskih črpalk urejajo prostor za nove črpalke. Pro-met na križišču bo posledaj bolj spro-šen. Tudi za pešce po poskrbljeno, čeprav se po obrisih nove steze zdi, da bo hudo ozka. Dva bosta komaj hodila vstric. No, idile za obzidjem pa je konec. Porušen je poslednji med zidovi, ki so nekdanj skirivali vse, kar je bilo v Sežani bolj imenitnega in nad čemer so imeli pokroviteljstvo finančni in trgovski kapital in celo ostanki srednjeveških nazivov.

Nedelja je in v obratu »Telekomu-nikacij« je popolna tišina. Prijetno namju preseneči navoženja in zvrnana najla na delu velikega dvorišča. Ka-že, da nameravajo urediti lep park. Skrajni čas je, da kolektivni mislijo tudi na take stvari. Tudi zunanjemu videzu je treba utreti pot!

Kmalu za »Telekomunikacijami« za-vijeva po stezi na novo, še neugla-jeno pot, ki vodi do pitlišča beko-nov. Pred dnevi sva na križišču na-letela na Rada, ko je peljal velike zaboje za prevoz mladih prašičkov. Rado je tehnik pri kmetijski zadrugi, ki je objekt podedovala od bivše

kmetijsko-gozdarske poslovne zveze. Povedal nama je, da bodo naslednji dan pripeljali iz Brezice kakih 150 pujskov. Toliko za prvi poskus.

Spet rdečkasta steza med sivim ka-menjem. Če sva pri skupini marlj-vih delavcev »Kraškega zidarja«. De-lavce danes za 3. maj? Bivališče za de-lavce zidajo. Tik za prvim, ki je že dokončano. Tudi tehnički delajo. Pra-vo mravljišče. Na levo, pod Tabrom, se v opoldanskem soncu kopa bolniš-nica.

Kmalu sva pri novem objektu. Nova pekarna. Se malo in začela bo obratovati. Hitijo z notranjim ureja-njem. Zadnje čase je slišati, da se bo združila z divlačo in dutovsko pekar-no. Anti bo potem tudi kruh cenejši, saj se bo uprava pocenila. Morda bo celo tudi boljši.

O otroškem igrišču v tisti dolinici pod škarko ob glavni cesti smo že kaj slišali. Odkar ga nisem videl, je v njem zrasla cementna ograja za pe-skovnik. Po stezi pa, ki je bila lani lepo vidna, se je že začela sprehajati pomlad.

Novi del Sežane, ki ga tvorijo šte-vilni že naseljeni bloki, je še zmeraj pravo gradbišče. In še je prostora. Tu in tam raste ali pa je že pod streho nova zgradba. Ob mesnici, ki nosi še vedno tablo pokojne »Grude«, je nov dozidek za samopostrežno trgovino. In cesta skozi naselje. Posuta je šele z gramozom. Morda bo letos dokon-čana. Ob njenem izhodu stoji številni tovarnjaki transportnih podjetij, ki ničesar ne prispevajo za komunalne objekte in se jim zdi samo po sebi razumljivo, da je občina uredila za-nje parkirni prostor.

Drevored ob novi cesti je nekaj po-sebnega. Mlada drevesca stoji v vrsti kot vojaki. Zavarovali so jih s ko-ll in pločevinastimi pasovi, ker so mulci poskušali nad njimi svojo moč. Se enkrat? kaj je v čuvajniško službo v Sežani? Bodo še zmeraj lomili eve-toče lpe in sekali skorjo mladih dre-ves, kakor n. pr. na Lužišču?

Posebno poglavje: privatni avtomo-bili. Nekje sem se krčevito otepal be-sede »gazažirati«. Danes pa sem Mar-jana kar takole vprašal: »Kje gara-žirate avtomobile?« — »Kar tule!« Se pravi pred blokom. Če je balkon, kar pod balkonom. Če ga ni, pa kot okras bloka. In jih niti ni tako malo. Za primer (ki ne velja za vse bloke): dva sosedna bloka vsak po tri starejše ali manj stare. Misel: garaže kot servisi Stanovanjske skupnosti? Nemara ne bi bilo napačno. Problem je tu in nekaj bo treba potuhlati.

Ob novi šoli (urbanistični načrt, ko bo, bi jo verjetno rad nekoliko pre-maknil — toda, kar je, je) so znatno razširili obdelovalno površino šolske zadruge. A kaj, ko so kamenita re-bra na dlan. Morda ne bo odveč, če se bo traktor, ki je zoral ledino, ne-kajkrat vrnil z zemljo. Morda bodo ušesa odprta in srca dostopna? Spo-

dobilo bi se — zavoljo lepe šolske zgradbe, ki je ponos Sežane, in za-voljo otrok, ki so zares pridni. Go-tovo bodo našli čas, da bodo očistili vse, kar je odveč ob zidovih — ob črni poti in ob igrišču za odbojko.

Ob parku nad šolo so pred nekaj leti znižali visok zid in postavili ograjo. Tako je odredila okrajna uprava za gozdarstvo. Ob črni poti so tudi vhodna vrata, pa ne moreš dognati, čemu služijo. Leto in dan so zaprta. Vhod v park je samo z glavne ceste. Spet — čuvaj in vrata naj se odpro!

Naprej od parka kaže v glavnem mišati! Ne na desno. Tam bo zrasel menda že letos gasilski dom. Tudi z nogometnim igriščem so neki načrti. Prej ali slej naj bi poleg nogometne zagospodovala tudi lahka atletika. Treba bo torej širiti igrišče in urediti tekalnice.

Ono, kar ni vredno gledati, je na drugi strani črne poti. Tu naj bi stal zadržni dom, ki je že dobil svoje temelje. Toda robida je močnejša in jih že kar krepko opleta. Kupi smeti, ki jih nekateri vrli meščani odlaga-jo nenačrtno, tako rekoč na črno, do-polnijo igrišče sliki, ki je padla iz okvi-ra. Nič lepše ni ob glavni cesti in pod cesto pred ex hotelom »Trst«. Visoka trava zgornjo priča, kakšno hrano dobiva iz gostilne »Malala« in morda še od drugod. Sredi Sežane! Trikrat škoda prostora, ki so mu nekdanj vzeli ime »zeleni gaj« in kjer so že bile prireditve na odprtem, nazadnje »Svejk v drugi svetovni vjoni« — in »Primorske zdrahe«!

Zliva meja na Lužišču je letos ostriz-žena. Saj je imela že dolgo grivo. Le tako naprej, da bo Sežana bolj čedna. Se več urejenih in ocvetličanih po-vršin!

Se nekaj korakov in sva spet pri skorajšnjem gradbišču. Na vrtu ob kavarni »Sport« bodo zrasle štiri dva-najststanovanjske stolpnice. Štirje kvadrati so zakoličeni. V enem že kopljejo temelje. Zelja: trdne dim-nike in suhe stene — tudi navznoter! Pa hitro, da bo 48 družin čimprej pod streho! Druga želja ali boljše predlog: v sedanjih okoliških in no-vih hišah bo kakih sto otrok. Bodo to otroci ceste ali bodo dobili svoje igrišče? Prostora med hišami bo do-volj. Vsekakor bodo morali imeti tu-di svojo skupno streho.

Ob telovadnem domu so tudi sledo-vi buldožerja, ki je prvi načel teren za temelje stolpnice čez cesto. Toda tu gre za odprto igrišče, o katerem so v Partizanu že toliko govorili. Ka-že, da postaja stvarnost. Seveda bo treba še marsikaj, toda ni razlogov, da bi se ustavili.

Sežana nima — ali točneje ni imela doslej najmanjšega družbenega pro-stora. Po skoraj vroči bitki sta bila izpraznjena dva prostora v telovad-nem domu. Družini sta dobili stanovan-ja in tu se sedaj urejata dva več-ja prostora: v gornjem bo klub, v spodnjem pa občinska knjižnica, ki se bo preselila iz dveh pretesnih sob v starem gradu. Otvoritev obeh kul-turnih hramov: 1. maja. Klubska oprema je že na mestu in čakajo le še moderno opremo za knjižnico.

POLDE RENER

Pogled na kraško metropolo Sežano

pismo uredništvu

OBSOJANJA VREDEN DOGODEK

13. t. m. sem bila v Portorožu priča naslednjemu dogodku: Pred menoj sta hodila mlada tujca. Po govorici sem sklepala, da sta bila Nemca. Ne bi mi vzbudila pozornosti, če se ne bi zgodilo nekaj, zaradi česar sem podzvestno stisnila pesti. Nemec pred menoj je salutiral s hitlerjanskim pozdravom svojim znancom, ki so sedeli v Ribji restavraciji. Le-ti so se mu smejali in videti je bilo, da njegovo početje odobravajo. Zanimivo je, da ni takoj povsod roke, temveč se je še ogledoval okoli sebe, češ ali vidite? Kaže, da ga ni »nihče videl«? Žal ni bilo v tem trenutku v bližini nobenega miličnika. Nekaj ljudi ga je opazovalo kot norca. Toda ta norec je dobro vedel, kaj je hotel povedati. Tudi njegovi padjaši so vedeli in bržkone so mu v mislih odzdravljali z istim pozdravom. Kdo ve, koliko časa bi še naduto držal roko kvišku, če se ne bi spremljevalka boječe ozrla okrog in mu jo potisnila navzdol. Kljubovalno se je nasmehnil, kot bi hotel reči: »Česa se pa bojiš?« Ogorčena sem obstala. Žal sem zaman čakala, da bi ga kdo vsaj opomnil ali pa stopil na bližnjo postajo LM. In prav ta Nemec je bil takoj nato deležen gostoljubnosti v naši restavraciji. Prav je, da smo gostoljubni do tujcev, toda takšnim bi morali takoj pokazati vrata! Cv. Guzej

PLAČA SKUPNOST

Pred približno šestimi meseci se je preselila v stanovanjsko hišo na Trgu revolucije št. 5 Gostinska šola Koper. Stanovalec hiše so že večkrat opozorili ravnanstvom, da v prostorih, ki jih ima šola v najemu, stalno teče voda. Mesečni račun, ki ga plača šola, znaša na mesec približno 5 tisoč dinarjev. Kljub večkratnemu opozorilu bivšega hišnega gospodarja ni ravnanstvo šole napravilo še ničesar, da bi škodo preprečilo. Vprašujemo se, kaj bo, če bo primanjkovalo vode?

Milan Pirnat

KDO BO KRIV?

Ko je 17. septembra preteklo leto udarila strela v neurejen strelodod osnovne šole v Gradinu, le po golem naključju ni prišlo do tragedije. Električni naboj je prebil strop razreda in prvim nadstropju in nato oplazil izpraznjen sedež v zadnji klopi. Učenka je bila namreč pred tablo, kamor jo je trenutek pred tem poklicala učiteljica. Brez dvoma je to edinstveno naključje, vendar je dogodek močno presunil učence in vzgojitelje ter seveda vso okolico, saj je le za las manjkalo, da bi ostal sedež v zadnji klopi za vedno prazen. Šola je takoj intervignirala pri pristojnem organu, žal pa je ostalo vse v takšnem stanju, kakor ga je zapustila strela. Nevarnost, ki nenehno ogroža življenje otrok in učiteljev, je seveda tem večja, ker je šolsko poslopje na najvišji točki in se zato strelam še bolj izpostavlja. Ni treba posebej poudarjati, da trpi

zaradi tega tudi kvaliteta pouka. Upravičeno se vprašujemo, kdo bo krivec, če bo prišlo do tragedije. Ali bo potrebno spoznanje o nujnosti in neodložljivosti odstranitve te nevarnosti zares plačati z najhujšim davkom — z življenjem? Povsem razumljivo je, da krivda ne zadeva samo pristojnih organov, ampak predvsem prebivalce Gradina in okolice, ki tako mlačno spremljajo ta primer. Zadnji prigovor je tem bolj umesten, ko vemo iz vsakdanje prakse, da je Socialistična zveza s svojim članstvom sposobna pospešiti marsikje rešitev tega ali onega problema, ki meče senco na našo družbeno ureditev. Vsekakor gre posebno v tem primeru za splošno družbeno vprašanje, ki obvezuje slednjega državljanca. — oč

Pripomba uredništva: Kot smo zvedeli na Svetu za kulturo in prosveto —ri ObLO Koper, je ta organ že pred dobrima dvema mesecema naslovil na podjetje Elektro Koper naročilo za obnovo strelododa na poslopju šole v Gradinu ter tudi z utemeljitvijo o nenehni nevarnosti, ki zaradi neurejenega strelododa ogroža življenje otrok in učiteljev, podprl nujnost svojega naročila. Zato je težko dojeti nerazumevanje uprave podjetja Elektro Koper, ki je tudi na kasnejše intervencije Sveta za kulturo in prosveto odgovorila, da imajo v programu gradnjo transformatorja na področju okrog Gradina in da bodo ob tej priložnosti popravili tudi strelodod na šoli.

Umrl je Jože Godnič

V nedeljo so v Komnu pokopali 74-letnega Jožeta Godniča iz Preserj na Krasu. Pokojnik je bil znani bорец za nacionalne in socialne pravice primorskih Slovencev in med Kraševci zelo priljubljen. Ze pred prvo svetovno vojno se je vključil kot delavec tržiške ladjedelnice v napredno delavsko gibanje. Kot ruski ujetnik je doživel Oktobrsko revolucijo in prežet z njenimi idejami se je vrnil po vojni na Kras ter nadaljeval še z večjim elanom svojo borbo za pravice delavskega razreda. Več let je preživel kot ilegalce, preganjan od fašistov in reakcionarnega dela duhovščine ni odstopil od svojih idej in kljub vsem težavam v življenju je skrbel za 10-člansko družino. Ob prihodu prvih partizanov na Primorsko se je z vso družino aktivno vključil v narodnoosvobodilno gibanje in opravljal važne terenske funkcije. Zato je bil odlikovan z Redom zasluge za narod. Po vojni smo ga kljub njegovi starosti in invalidnosti srečali med ustanoviteljki komenske kmetijske-obdelovalne zadruge ter v raznih političnih organizacijah. Zveza borcev NOB in Socialistična zveza v Komnu sta tako izgubili zvestega in predanega ter nadvse skromnega člana, ki sedaj počiva med svojimi bori, ki jih je brezmejno ljubil.

ČZP PRIMORSKI TISK PRODA MOTORNO KOLO »GALEB«

Motorno kolo je v brezhibnem stanju, dobro ohranjeno. Kupec je lahko samo družbena ustanova ali podjetje. Ogled vsak dan od 12. do 14. ure v upravi ČZP »Primorski tisk«.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij Industrije plastičnih mas in umetnih smol

»IPLAS« Koper,

razpisuje prosta delovna mesta za:

1. OBRATOVNEGA KNJIGOVODJO PODJETJA
2. KNJIGOVODJO SALDAKONTI
3. LIKVIDATORJA
4. KNJIGOVODJO OSNOVNIH SREDSTEV
5. OBRATOVNEGA KNJIGOVODJO ZA OBRAT KOPER

Pogoji: za vsa razpisana delovna mesta je potrebna dokončana srednja ekonomska ali njej enaka šola s prakso.

Ponudbe pošljite na upravo podjetja do 31. maja 1961.

OBVESTILO

Ortopedska ambulanta v Val-doltri bo od 1. junija dalje poslovala le popoldne od 14. do 16. ure in ne več dopoldne. Ordinacije bodo ob ponedeljkih, sredo in četrkih za odrasle in otroke (slednji brez prednosti), ob torkih pa izključno za otroke. Uprava prosi vse interese, da upoštevajo novi delovni čas.

Razpisi

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri ObLO Koper razpisuje

po 21. členu zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ št. 52/57)

MESTO POSLOVODJE

Trgovine s sadjem
»JABOLKA« — Koper

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: visokokvalificiran delavec v trgovinski stroki z 2-letno prakso ali kvalificiran delavec v trgovinski stroki s 5-letno prakso.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite v 15 dneh od dneva razpisa na Občinski ljudski odbor Koper.

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri ObLO Koper razpisuje

po 21. členu zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ št. 52/57)

MESTO POSLOVODJE

Trgovine s sadjem in zelenjavo
»VRT« — Koper

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: visokokvalificiran delavec v trgovinski stroki z 2-letno prakso ali kvalificiran delavec v trgovinski stroki s 5-letno prakso.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite v 15 dneh od dneva razpisa na Občinski ljudski odbor Koper.

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri ObLO Koper razpisuje

po 21. členu zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ št. 52/57)

MESTO POSLOVODJE

Trgovine s sadjem
»HRUŠKA« — Koper

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: visokokvalificiran delavec v trgovinski stroki z 2-letno prakso ali kvalificiran delavec v trgovinski stroki s 5-letno prakso.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite v 15 dneh od dneva razpisa na Občinski ljudski odbor Koper.

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri ObLO Koper razpisuje

po 21. členu zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ št. 52/57)

MESTO POSLOVODJE

Trgovine s sadjem
»MARELICA« — Koper

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: visokokvalificiran delavec v trgovinski stroki z 2-letno prakso ali kvalificiran delavec v trgovinski stroki s 5-letno prakso.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite v 15 dneh od dneva razpisa na Občinski ljudski odbor Koper.

Mali oglasi

I-SOBNO STANOVANJE v središču Pule zamenjam za enako v Kopru. Ponudbe na upravo lista pod »Talkoj«.

MELBROSIN • preparat cvetnega prahu in matičnega mlečka (GELEE ROYALE), garantirano znanstveno stabiliziran, proizvod MELBRO-COOP (Zavod za čebelarstvo — Kalnik) dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki pripravata še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji«.

Na klancu iz Strunjana proti Portorožu je bil najden nov ženski čevljev št. 40 sive barve. Lastnik ga dobi proti plačilu tega oglasa v upravi »Slovenskega Jadrana«, Koper, Cankarjeva 1.

DIESLOV MOTOR 10 KS, stabilen, ugodno prodam. Murko, Vivantijeva 5, Piran.

ZA POMLAD IN POLETJE DOBITE NAJCENEJE V »MA-GAZZINI ALLA STAZIONE«, Trst, Ulica Cellini št. 2, poleg železniške postaje, veliko izbiro konfekcijskih izdelkov. Odjemalci s propustnico imajo poseben popust.

OB PRIHODU V TRST ne pozabite obiskati dobro znano trgovino **CASA DELL'IMPERMEABILE V ULICI S. NICOLÒ 22**. V njej dobite največjo izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, dežnih plaščev, vse vrste vetrnih jopičev, bund, dežnikov itd. po najnižjih cenah. Zagotavljamo, da boste zadovoljni z nakupom v naši trgovini. Kdor dostavi odrezek tega oglasa, dobi lepo darilo.

LANATEX — uvoz-izvoz Trst, Ulica Machiavelli 9, tel. 61-647, blizu trga Ponterosso, prodaja na debelo in drobno najfinije tkanine po reklamno nizkih cenah.

INTERTEXTIL, Trst, ulica Sv. Nikolaja št. 30, nudi bogato izbiro vsakovrstnih tkanin, vse vrste dežnih plaščev »Super Nylon«, vetrnih jopičev, bund, raznovrstnih pletenin, TEKSIL za krila in izgotovljena krila TERITAL, odeje, perilo za ženske, ženske in moške volnene puloverje, srajce, kravate, nogavice, dežnike itd. po najnižjih dnevni cenah. Kdor dostavi odrezek tega oglasa, dobi poseben popust.

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij pri ObLO Koper razpisuje

po 21. členu zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ št. 52/57)

MESTO POSLOVODJE

Trgovine s sadjem in zelenjavo
»SADJE« — Smedela

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: visokokvalificiran delavec v trgovinski stroki z 2-letno prakso ali kvalificiran delavec v trgovinski stroki s 5-letno prakso.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite v 15 dneh od dneva razpisa na Občinski ljudski odbor Koper.

KOMISIJA ZA SKLEPANJE IN ODPOVEDOVANJE DELOVNIH RAZMERIJ PRI »KOMUNALNEM SERVISU« KOPER

RAZPISUJE
prosta delovna mesta za

1. PROJEKTANTA ALI KALKULANTA

Pogoji:

- a) samostojni projektant gradbeni inženir ali gradbeni tehnik s pooblastilom za projektiranje gradenj ali
- b) kalkulant gradbeni tehnik ali gradbeni mojster z večletno prakso v kalkulacijah

2. BLAGAJNIKA ALI LIKVIDATORJA

Pogoji:

- a) za blagajnika: nepopolna srednja šola in 5 let prakse v blagajniški službi;
- b) za likvidatorja: nižja šolska izobrazba in 3 leta prakse v blagajniških poslih

OBVESTILO

Direkcija za ceste OLO Koper sporoča, da bo cesta Pobegi—Fridvor zaradi asfaltiranja zaprta za ves promet od 29. maja do 15. julija 1961.

Direkcija za ceste OLO Koper

Kino

KOPER: 26., 27. in 28. maja jugoslovansko-italijanski barvni cinemascope film DAVID in GOLJAT, 29. in 30. maja italijanski film PREKLETA SLEPARIJA, 31. maja in 1. junija angleški barvni film DAN, KO SO DELILI OTROKE.

IZOLA: 26. maja ameriški barvni tisan film ZDRAVO PRIJATELJI, 27. in 28. maja ameriški barvni cinemascope film SONCE ZOPET ZAHAJA, 29. in 30. maja italijanski film NEVARNE SOPROGE, 31. maja italijanski film PREKLETA SLEPARIJA.

SKOPJE: 27. maja italijanski film PREKLETA SLEPARIJA, 28. maja italijanski film NEVARNE SOPROGE, 30. maja angleški barvni film DAN, KO SO DELILI OTROKE.

SMARJE: 26. maja ameriški barvni cinemascope film SONCE ZOPET ZAHAJA, 27. maja italijanski film NEVARNE SOPROGE, 31. maja nemški film LISI.

POSTOJNA: 26. maja češki film NEVARNA IZNAJDBA, 27. in 28. maja ameriški barvni film PONOSNI UPORNIK, 30. in 31. maja sovjetski film RODITELJSKI DOM.

PRESTRANEK: 28. maja ameriški film INTERPOL, 31. maja jugoslovanski film NOCI IN JUTRA.

PIVKA: 27. in 28. maja jugoslovanski film NOCI IN JUTRA.

SEŽANA: 26. maja sovjetski film MALVA, 27. in 28. maja ameriški film IMITACIJA ŽIVLJENJA, 30. maja nemški film TRIJE IZ VARIE-TEJA.

Radio KODER

NEDELJA, 28. maja: 8.00 Domače novice — 8.05 Kmetijska oddaja: »Izolska zadruška ureja nove vinograde — Izkušnje drugih« — 9.00 Naša reportaža: »Rasli so s tovarno — Ob 10-letnici delavskega samoupravljanja v tovarni »Krn« Podmelec« — 9.15 Zabavni zvoki — 9.45 Poje Doris Day — 13.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.15 Ritem in popevka — 16.00 Ponoitev drugega dela koncerta ansambla Nikice Kalogiere in pevcev Gaby Novak, Vico Vukov, Tereza Kesovija in Toni Kljakovič.

PONEDELJEK, 29. maja: 13.40 Odlomki iz oper — 14.30 Ponedeljkov športni pregled — 14.40 Igra vam orkester Max Gregor — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Slovenske narodne pesmi.

TOREK, 30. maja: 13.40 v zabavnem ritmu — 14.00 S popevkami doma in na tujem — 14.30 Šola in življenje: »Naš kraj včeraj in danes — Ob zaključku letošnjih pionirskih igr« — 14.50 Z revij mladinskih pevskih zborov — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zavrtimo se v ritmu valčka.

SREDA, 31. maja: 13.40 Mali ansambli igrajo za vas — 14.00 Narodne pesmi in plesi iz raznih krajev — 14.30 Kulturni obzorji: »Poletne prireditve v naših turističnih središčih« — 14.40 Parada plošč — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Poje komorni zbor iz Trsta p. v. Ubaldina Vrabe.

ČETRTEK, 1. junija: 13.40 Igra Hugo Winterhalter s svojim orkestrom — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci — 14.40 Glasba po željah (II. del) — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Slovenske narodne pesmi.

PETEK, 2. junija: 13.40 Izbrane melodije — 14.00 Odlomki iz opere Matja Floramy Iva Tiljardovića — 14.30 Domače aktualnosti — 14.40 Poje zbor RTV Zagreb — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Igra godba na pihala.

SOBOTA, 3. junija: 13.40 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Primorski tednik — 14.45 Igra kvinteta George Shearing ob spremljavi godalnega orkestra — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Domače popevke.

NK IZOLA — NK ILIRSKA BISTRICA 4 : 0 (1 : 0)

**v vsako hišo
Slovenskega Primorja**

Kubanski premier Fidel Castro je te dni spet sprožil velik hrup v ZDA s svojim predlogom, da zamenja 1200 ujetih diverzantov v zadnjem ponesrečenem napadu na Kubo za — 500 poljedelskih traktorjev. Američani so Castra napadli, da hoče trgovati z življenji, on pa jih je zavrnil, da bodo v nasprotnem primeru vsi prišli pred ljudsko sodišče. Dodal je še, da bo Kuba v primeru uresničitve omenjenega predloga dobila vsaj deloma povrnjeno škodo, ki jo je mladi revolucionarni deželci povzročila ameriška intervencija. Zdaj tečeta v ZDA kampanja in nabiralna akcija za nakup omenjenih traktorjev, da bi tako rešili ujetnike Kubancev. Na čelu nabiralne akcije je žena pokojnega predsednika Roosevelta Eleonora. Na sliki: kubanski premier Fidel Castro govori svojim pristašem o svojem predlogu Američanom.

Čudaški Robinzon

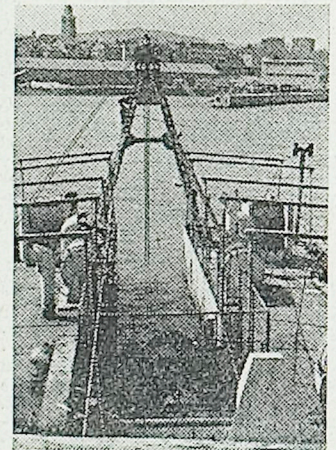
Bogata vdova Mary Bonham Christy je preživela več kot 25 let sama samcata na otoku Brown Cy, ki leži v Rokavskem prelivu. Bila je edini prebivalec gradu z 80 sobami. V tem času se ni niti enkrat samkrat ganila z otoka in ni tudi nikomur dovolila, da bi na otok stopil. Nekdaj lepo urejen park je prekril plevel, prav tako se je plevel razrasel v trinajstih hišah, šoli in cerkvi. Pred nekaj dnevi je starka nevarno zbolela in preselila se jo z otoka. Kmalu nato je umrla. Stara je bila 96 let. Nihče ne ve, zakaj se je starka obsodila na samoto. So-

NI VSAKO ZLO ZLO

V vasi Castellnuovo blizu Roviga sta se sprla mož in žena. Bila sta sila temperamentna. Mož je pahnil ženo v kuhinjski zid. Zid je bil star in razpokan in nenadoma so se vsuli na nesrečno ženo — zlatniki. Razumljivo je, da je bilo prepričanje, da je zakonca sta zlatnike pobrala. Zdaj sta za 10 milijonov lir bogatejša.

26. maj 1961 • ZADNJA STRAN • LETO X. — ST. 22

Zanimiva slika iz novega koprskega pristanišča, kjer naš znanec Peter Klepec pogleda dno za izgradnjo III. etape tovrnega pristanišča.

LABORATORIJ NA MESECU

Po poročilih iz Washingtona nameravajo Američani ob koncu tega leta poslati na Mesec miniaturni laboratorij. V ta namen naj bi uporabili dve orjaški raketi tipa »Atlas-Agena«.

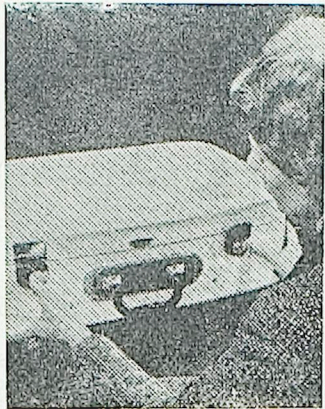
Laboratorij, ki ga nameravajo Američani postaviti na Mesec, bo obsegal televizijsko kamero, ki bo pošiljala na Zemljo slike Mesečeve površine, razen tega pa bo v njem še seizmograf in radijska oddajna postaja.

BOJ V KLETKI

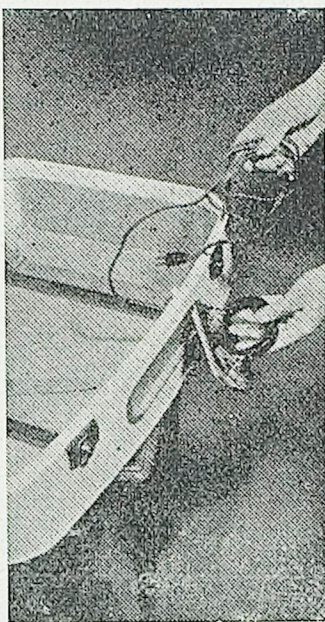
V zoološkem vrtu v Zenevi je prišlo do nevsakdanjega pretepa. Nepredvidna mati se je s svojo hčerko preveč približala kletki z opicami. Simpanz je potegnil dekletce v kletko in jo začel božati. Deklica se je preplašila in začela hysterično vresčati. Brez pomisleka je skočila mati v kletko in se začela ruvati z opico. Bilo je nekaj krvavih ugrizov in raztrgane obleke, naposled pa je bojevitvi materi le uspelo, da je rešila dekletce in jo odnesla iz kletke.

POSKUSIL JE NA LASTNI KOŽI

Ameriški pismošose so zahtevali zboljšanje svojega gmotnega položaja, ker njihove plače ne ustrezajo naporom, ki so potrebni za takšno delo. Pomočnik ministra za pošto Richard Murphy se je hotel na lastni koži prepričati o upravičenosti njihovih zahtev. Za en dan je prevzel dolžnost pismošose. Kaže, da delo ni bilo lahko, zakaj že naslednji teden so postarjem ugodili zahtevo po zvišanju plač.

Znano je, da hotelirji po svetu le neradi dovolijo likanje gostom po hotelih. Zato pomeni izum, ki ga kaže gornja in spodnja slika, pravi atentat na to hotelirsko nenapisano prepoved. Gre namreč za prilačen likalnik v obliki ročaja pri kovčku. Gornja slika kaže spravljen likalnik v obliki ročaja pri kovčku, medtem ko spodnja kaže, kako je napravo uporabljati. Izum pripisujejo neki londonski gospodinjki, ki je nato patent prodala za lepe denarce neki tovarni. Ta je že pričela s serijsko proizvodnjo novega likalnika oz. kovčka.

ZOBJE NA TISKOVNI KONFERENCI

Nedolgo tega se je v televizijskem reklamnem programu za zobno pasto pojavil tudi predsednik Kennedy. V tej zvezi je kritik »New York World Telegram« napisal tole: »Nič čudnega bi ne bilo, ko bi predsednika na prihodnji tiskovni konferenci nekdo vprašal: »Gospod, ali se vedno uporabljate tisto pasto za zobne?«

MLADI STAREC

Loftus I. Thorne je star že več kot 65 let, vendar je pred nedavnim izjavil, da je najmlajši upokojenec v Veliki Britaniji. Do danes je imel le šestnajst rojstnih dni. Thorne se je namreč rodil 29. februarja leta 1896.

SONČNI IZUM

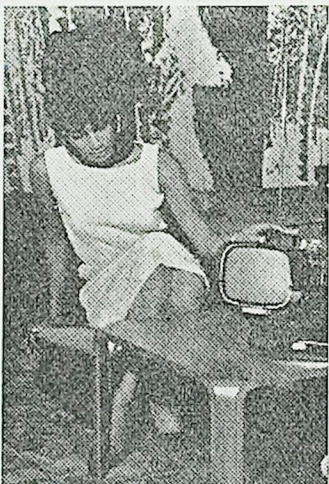
V Parizu so patentirali nov in nadvse koristen izum: brž ko se pojavijo prvi sončni žarki, sproži priprava neko drugo pripravo, ki spusti na oknih rolete.

— Najbrž se je moj Janez naveličal življenja z menoj... Ze tri leta ga nisem videla...

BOLNICE ZA OBLEKO

Akutno pomanjkanje blaga in oblek na Kitajskem bodo zdravili v tako imenovanih »bolnicah za obleke«. V teh »zdraviliščih« bodo spretni krojači spreminjali staro in obnošeno obleko v novo. Pekinški časopis Zen Min Zi Bao v zvezi s tem piše: »Te bolnice za obleke lahko napravijo iz srajc z dolgimi rokavi srajce s kratkimi rokavi, iz srajc s kratkimi rokavi srajce brez rokavov, iz srajc brez rokavov pa majice.« List dodaja, da so »bolnice za obleke« znak napredka v LR Kitajski.

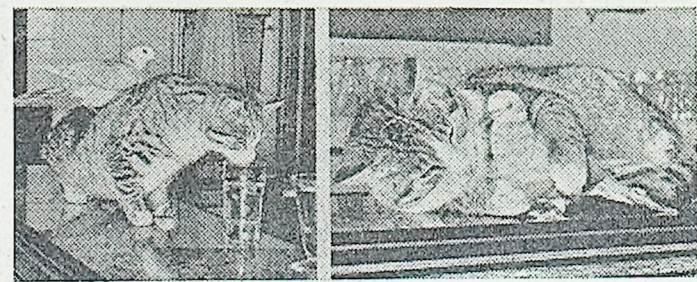

Tehnika je na vseh področjih na neustavljivem pohodu. Na sliki je tranzistorski televizijski sprejemnik, kakršne so začeli izdelovati na Japonskem. To je prenosni aparat na drobno baterijo. Globok je komaj 23 cm, širok 20 in visok 15 cm. Ima vgrajeno anteno in gre vse skupaj lepo v torbo — nato pa kjerkoli v naravi, neodvisno od električnih vodov, družina ali družba na izletu lahko spremlja tudi televizijske oddaje.

Sumljiva statistika

Iz nedavnega popisa prebivalstva v Aljaski je razvidno, da je v tej mladi zvezni državi 98.779 prebivalcev, ki so poročeni. Od tega je, kakor trde statistiki, poročenih 52.958 moških in — 45.821 žensk. Ko so

opozorili Centralni statistični urad na nenavaden odnos moških in žensk, so jim odgovorili: »To bomo raziskali, vendar ne zaradi napake, zakaj zakonci se sklepajo v glavnem le med moškimi in ženskami.«

V nekem pariškem bistrču (gostilni) je lastnik vzgojil dva kaj nenavadna prijatelja: muco Mitsouja in grlico Pildico. Neločljiva tovariša sta in sliki kaže, kako prebijeta dan in noč skupaj.

VOHUNSKI ROMAN IZ II. SVETOVNE VOJNE

Dementjov je šel po sredi ulice, ki so jo bili pred zmrzaljo posuli s pepelom. Njegovi koraki so zamolklo odmevali, kakor da bi prihajali od nekega iz višine.

Prav to, da je prišel v mesto v času bombnega napada, je utegnulo biti sumljivo. Svoje misli ni mogel niti končati, ko ga iz neke veže pokliče oster glas:

»Gospod oficir, umaknite se semkaj!«

Za hip se je zdrnil, vendar je takoj odšel v vežo, od koder ga je glas poklical. Tam sta stala dva vojaka. Eden izmed njiju se je postavil pred Dementjova in mu plašno in opravičujoč se dejal:

»Ni bilo še, veste, pravega zračnega napada.«

Dementjov se je nasmehnil.

»Vidim, da gre pri vas vse kot po notah. Pri nas... tam...« Dementjov je skomignil z rameni in vojak je razumel, da govori o fronti, »takšnega reda pri nas ni. Prihajajo in mečejo bombe, ne da bi na to opozorili. Ponoči in ponoči.«

»Tam je gotovo težko?« je vprašal vojak.

»Vse je na svojem mestu, vojak!« je rekel Dementjov trdo. »Raje mi povej, kako naj pridem na Šesterokotni trg. Ali je takšen trg sploh tukaj?«

»Da,« je rekel vojak pripravljeno, »tukaj v bližini je. Gotovo iščete objekt tri?«

»Jaz že vem, kaj iščem, ti pa nikar ne česnaj tja v en dan in ne bodi uslužen, kadar gre za tajne objekte,« je rekel Dementjov ostro.

Vojak je tlesnil s petami in se vzravnil. Ne da bi ga pogledal, je Dementjov šel skozi vrata.

Kljub vsemu je prvo srečanje z Nemci dobro prestal. »Da, gospodje fašisti,« je pomislil Dementjov, »hudirjevo slabo vam gre, če že vsak vojak pri prvem srečanju govori o težavah.«

Dementjov se je spomnil na Nemce iz prvega leta vojne — tedaj ni na težave nihče niti pomislil.

Pri cerkvi se je obrnil na desno in jo mahnil po prav tako temni ulici, ki je vodila na Šesterokotni trg. Tudi brez vojakove uslužnosti bi bil trg našel. Dementjov je vedel, da je na trgu banka in glavni štab okupacijske vojske; bil je v stavbi, ki so ji pravili objekt tri. Toda na trgu je bilo nekaj, kar je Dementjova bolj zanimalo. V majhni dvonadstropni hiši, ki je stala nasproti štaba, je bilo stanovanje, kjer je bila radijska postaja.

Polkovnik Dovgalev ni želel, da bi se Dementjov nemudoma odpravil v stanovanje, ker bi bilo to zaradi bližine štaba nevarno, vendar se je strinjal z njim, da ne bi bilo napak, ko bi že v začetku operacije poslal poročila o položaju Nemcev.

Dementjov je šel po ulici samozavestno, prav tako, kakor bi hodil tudi oficir s fronte, za katerega ne predstavlja mesto z vsemi svojimi strahotami niti del tiste nevarnosti kakor na fronti.

Hkrati s tem pa je razmišljal tudi o podatkih, ki jih je bil prejel, preden se je odpravil na pot: dvonadstropna hiša številka 7, na vhodu sta vklesani dve konjski glavi. Lastnik stanovanja je Pavel Arvidovič. Razen njegove hčere Lidije ne bi smel biti v stanovanju nihče drug. Geslo se je glasilo: »Lepo vas prosim, ali stanuje pri vas vojaški zdravnik Nölke?« Odgovor bi moral glasiti: »Ne, pri meni stanuje major Vogt.«

Prišel je na trg. V resnici se je zdelo, da je podoben liku s šestimi koti. V enem vogalu je stala mračna zgradba. Takoj mu je bilo jasno, da mora biti to objekt 3. Pred vrati je stalo nekaj avtomobilov, nad vhodom pa je bila ura s svetlečimi se številkami in kazalci. Nasproti te zgradbe je čepela hiša s konjskima glavama. Bila je druga od vogala. Dementjov je napravil že nekaj korakov proti njej, mahoma pa se je obrnil in šel preko trga naravnost proti štabu.

Misel, naj bi jo mahnil najprej proti štabu, mu je sinila povsem nepričakovano; večkrat se mu je primerilo, da je v kakšni operaciji naglo spremenil svoj načrt. In vedno so mu ti smeli obrati poplačali tveganje.

Stražar mu je molče zastavil pot.

»Jaz sem oficir iz štaba 8. divizije,« je rekel Dementjov ostro. »Nujno moram govoriti s polkovnikom Häschkejem.«

Dementjov je vedel, da dela v tem štabu neki Häschke, vendar pa je tudi vedel, da je Häschke Nemec, to pa pomeni: sedajle ga v štabu ni. Ponoči Nemci spi. Takšnega reda se drže tudi v prvih frontnih linijah. Stražar je molčal — bržkone je razmišljal, kaj naj stori.

»Pokličite poveljnika straže,« je rekel Dementjov.

»Trenutek,« je rekel stražar, zginil za vogalom hodnika in pustil vrata priprta.

Minilo je pet minut, ko se je na vratih pojavil zastpan podoficir.

»Kaj pa je?«

»Oficir 8. divizije želi polkovnika Häschkeja,« je raportiral stražar.

Podoficir se je približal Dementjovu in mu pogledal v obraz.

»Od kod ste se pa vi vzeli?« ga je smehljaje se vprašal.

»Prosil bi vas, da bi z menoj govorili tako, kakor mora govoriti podoficir s kapetanom Reichla!« je rekel Dementjov strogo in preteče.

Podoficir se je zravnil v pozor.

»Pojdite z menoj.«

Prišla sta v močno razsvetljeno predverje. Svetloba je kapetana tako zaščemela, da si je moral oči zasloniti z roko.

Podoficir je stopil k mizi, za katero je stala razmetana postelja. Sedel je šele tedaj, ko se je kapetan Dementjov udobno zleknil v naslonjač pred mizo.

»Ura je zdajle pet. Najbrž vas polkovnik Häschke ni pričakoval,« je vprašal podoficir brez zlobe.

»Vojna, vojna,« je zamrmral Dementjov raztreseno. »Jaz še očesa nisem zatisnil. Imate pri vas kakšen hotel za oficirje, ki prihajajo s fronte?«

»Imamo,« je podoficir takoj odvrnil.

»Povejte mi, kje je, ali pa telefonirajte.«